

SAMORA

NR. 4 DESEMBER 2016 kr 40,-

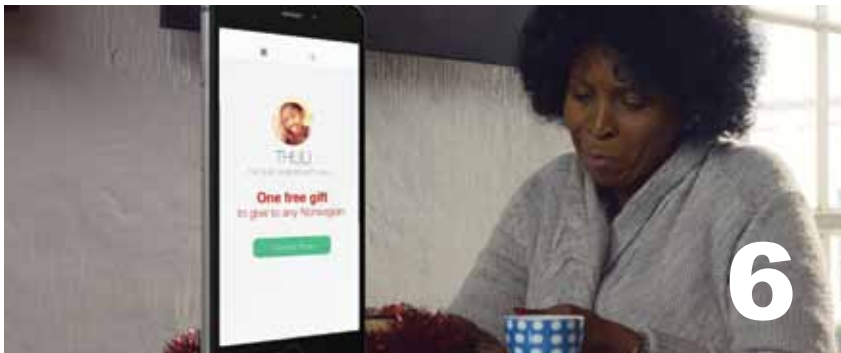
En moderne fabel

Når nordmenn er normen

**Det siste vi treng meir
av i Norge**

MANU CHAO

PÅ MELAHUSET

Bjørnetjenester legges i hi

6

Manu Chao for åpen mikrofon

16

BIDRAGSYTERE

Loveleen Rihel Brenna

Mahira Karim

Endre Dalen

Jeaninne Masika Lukusa

Are Kalvø

Ellen Stokland

Martine Johansen

Noshin Saghir

3 NÅR NORDMENN ER NORMEN

Leder.

4 DET SISTE VI TRENG MEIR AV I NORGE

Are Kalvøs kåseri fremført i forbindelse med åpningen av Melahuset.

6 BJØRNETJENESTER LEGGES I HI

RADI-AID ønsker å legge «redde Afrika»-tendensene i hi.

8 HVORDAN OPPLEVER DU Å SNAKKE OM RASISME?

Den evigvarende rasismedebatten.

12 VELKOMMEN TIL MELAHUSET!

Reportasje fra åpningen av Melahuset i Oslo.

16 MANU CHAO FOR ÅPEN MIKROFON

Manu Chao var huskunstner under Melahusets åpningsuke.

18 EN MODERNE FABEL

REFLEKSJON: Spalte av Loveleen Rihel Brenna

21 FARGER BLENDAAHVITT

Nordic Black Express utvikler unge multikulturelle scenekunstnere.

24 FORUTBESTEMT LAV MÅLOPPNÅELSE

Intervju med danseren Joel Ramirez.

27 FLERE VEIER TIL KONGO

Intervju med medisins- og ernæringsstudent Roland Kongolo.

29 BRINGER NYTT LIV TIL COLOMBO

Intervju med DJ Sunara som i høst besøkte Oslo.

30 FOR KUL FOR KULTURMELK

Anmeldelse av essaysamlingen *Flyboy 2 The Greg Tate Reader*.

34 FILM SOM UHØRT MEDIUM OG VIRKEMIDDEL

Kan film være med på å skape en mer rettferdig samfunnsforandring?

36 PARALLELE KONSEPTER

Intervjuer med to forfattere om to ulike bøker med omtrent samme konsept.

40 ETC

44 BAKSIDE

Robert Mangaliso Sobukwe.

SAMORA

– Magasinet som krysser grenser –

NR 4 - DESEMBER 2016
38. årgang

Mariboegate 8
0183 Oslo
www.samora.no
samora@samora.no

Forsidefoto:
André Clemetsen

Redaksjon

Selma Benmalek, Mohamed Abdi,
Ellen Stokland, Even Tømte &
Endre Dalen (redaksjonssekretær)

Gjesteredaktør

Jeaninne Masika Lukusa

Redaksjonsråd

Mari K. Linløkken, Turid Heiberg,
S. Ananthakrishnan, Inger Aguilar
& Ashley Shiri

Ansvarlig redaktør

Khalid Salimi

Abonnement

(4 nr pr år):
kr 150 for enkeltpersoner
kr 250 for institusjoner
Bankkonto: 5005.06.28245
ISSN 0801 - 6992

Trykk:
UnitedPress

Samora utgis med støtte fra
Kulturrådet

KULTURRÅDET
Arts Council
Norway

Fagpressen

Skribentene er selv ansvarlig for innholdet i Samoras artikler. Samora arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener å ha blitt urettmessig omtalt, kan henvende seg til redaksjonen eller Pressens Faglige Utvalg.

PFU er et klageorgan oppnevnt av Norsk Presseforbund som behandler presseetiske spørsmål.
Adresse: PFU, Rådhusgt 17, 0101 Oslo

Samora er en partipolitisk uavhengig, livssynsneutral og økonomisk frittstående publikasjon.

Når nordmenn er normen

Velkommen til Norge! Verdens beste land å bo i. Så lenge du er født med ski i garasjen, trækker i salaten, har en bestemor på et gamlehjem i Bodø, og for all del ikke har hijab på hodet. Velkommen til Norge. Her kan DU føle deg som hjemme, men ikke lenge nok til at du får glemme at du egentlig ikke er herfra. Ja, for hvor er du egentlig ifra?

Du er jo så eksotisk! La meg ta på håret ditt! Det er jo ikke rasistisk ment, du burde heller ta det pent. Å... ikke vær så hårsår! Har du ikke lært noen ting i alle disse år? Integrering er jo skikkelig på moten, selv om den ikke bare trækker dine verdier på tærne, men på hele foten. Ja det er jo synd for dem som har fødested annetsteds enn i Lofoten. Men man kan ikke ta deres ord for god fisk, der de går rundt i sånn svart, heldekkende, gotisk antrekk. Det er ikke bare kvinneundertrykkende, det er jo nesten på grensa til frekt. At de våger å være seg selv til de grader at en skulle tro, at janteloven hadde dratt dit selv peppern ikke kan gro.

Misforstå meg rett, altså, det er ikke det at det ikke er godt med børeke, men trenges det å gnåles sånn om flerkultur, stadig vekk? Og nå er enda en bygning viet til sånne flerkulturelle og mangfoldige ting. To millioner fra den norske regjering? Disse folka koster jaggu meg ikke bare skjorta, men hele garderoben!

Vi skal nok klare å beholde roen, Olje-Norge er jo tross alt fredsnasjonen, spør hvem som helst. Bortsett fra Afghanistan, Irak og kanskje ikke Syria, men stort sett da. Og hallo, vi er i hvert fall ikke USA. Så hylekoret får akkompagneres av muezzinen som roper ut til bønn, og den myrdede guttungen Jakob Abdullahi Hassan var jo også noens sønn. Dog har nok nettrull som Pegida Innland og Partiet Demokratene sørget for at familien ikke fikk sørget nok, før de kalte ham for jihadyngel og fremtidig terrorist.

Klart at det er trist. At noen nordmenn velger å bruke ytringsfriheten sin på å være rasist. Klart at det er trist. At det finnes nordmenn som sitter trygt i borettslaget, med gresset ganske grønt i sin egen hage, og peker bort på asylmottaksblokka, og sier, det er sørgelig stakkars dem! Men trykker «like» når Sylvi Listhaug vil sende dem hjem, og skylder på at blokka står i veien for solsiden. Klart at det er trist. At det finnes nordmenn som ikke forstår at andre nordmenn kan få gnagsår i sjela når de blir omtalt som «ekso-tisk», selv om det er aldri så velment. Klart at det er trist. At noen nordmenn stempler andre nordmenn med «fødested ukjent». Klart at det er trist. At integreringen ikke lager plass til elefanten i rommet sitt flytte-lass av en kultur verdig nok til å opptegnes i et rødt pass. At ikke alle allerede vet det, er trist. Men la meg si det først som sist:

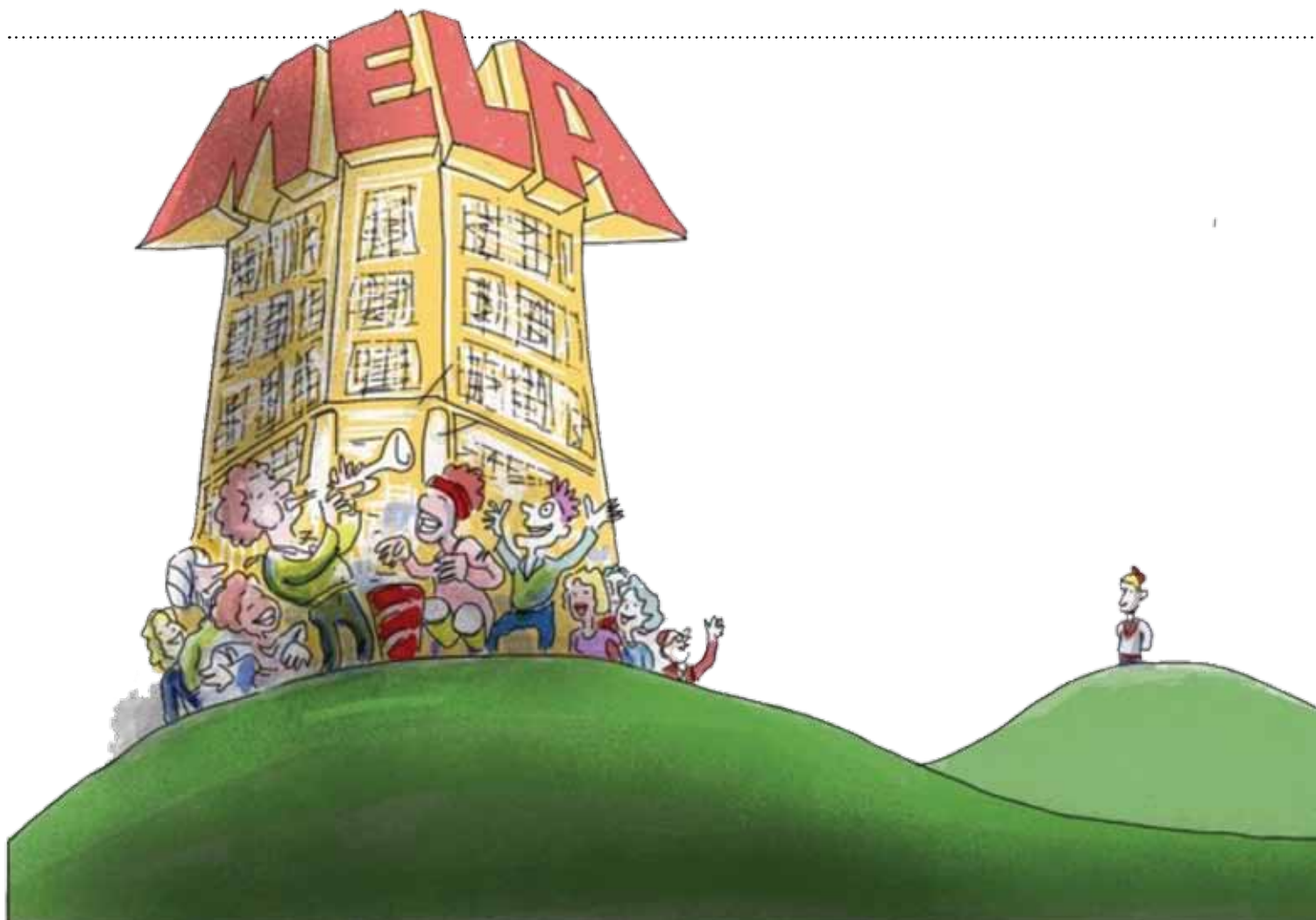
Nordmenn er normen når man inkluderer hver nordmann.

Den med bikini og den med burkini. Den som yter og den som syter. Den som tåler så inderlig vel, og den som ikke skjønner at det finnes urett, selv om den ikke rammer dem selv. Den som leser Samora, og den som er likeglad. Men jeg må bare få sagt det: Det er klart at det er trist at vi enda ikke er et samfunn som fullt og helt står SAMMEN MOT RAsisme.

JEANINNE MASIKA LUKUSA

Gjesteredaktør

Det siste vi treng meir av i Norge

Treng vi møteplassar for kulturuttrykk? Dette spurte Are Kalvø seg, i eit kåseri han heldt da dørene til det nye Melahuset vart opna den 5. desember.

ARE KALVØ

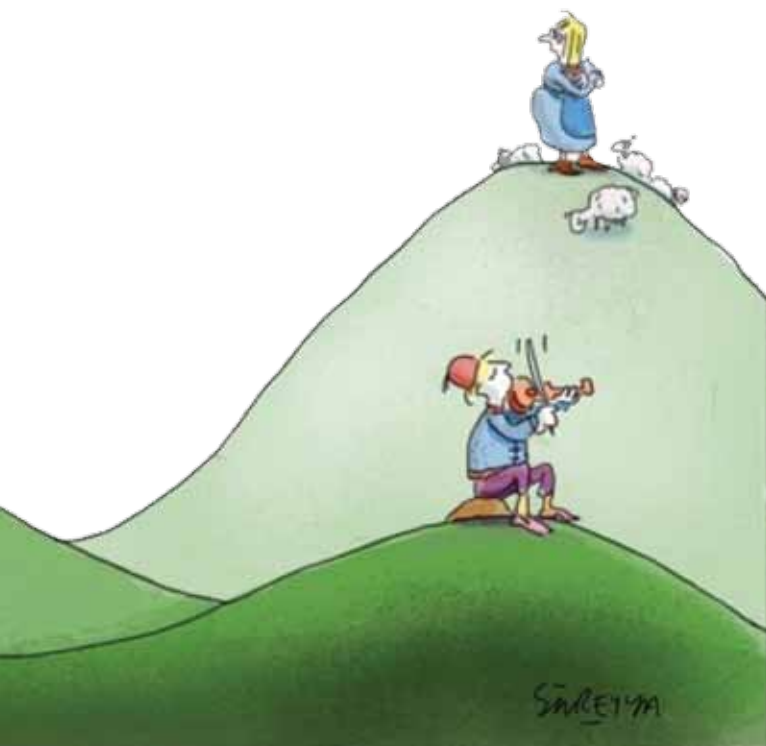
SAMORA

Folk som har reist litt i Norge, og som liker å vere litt tøffe i kjeften, påpeiker gjerne at alle norske lokalsamfunn med meir enn tretten innbyggjarar, har ein bensinstasjon, ein thai-restaurant, gjerne i kombinasjon med bensinstasjonen, NAV, og eit kulturhus med plass til fem hundre menneske.

Og alle sure folk som har reist litt i Norge, spesielt om sommaren, og som liker å vere litt tøffe i kjeften, dei snøftar gjerne og seier at «det er jo snart ein festival på kvar einaste knaus i dette landet».

Det desse sure folka som har reist litt i Norge og som liker å vere litt tøffe i kjeften gjerne gløymer, det er at alternativet til at det er ein festival og eit kulturhus på kvar einaste knaus i dette landet, det er at det berre er ein knaus der. Eg har aldri forstått kva som er så utrulig spennande med det. Med knaus.

Og dessutan: Viss knaus er det du vil ha, så er ikkje det noko problem. Eg lærte nylig at heile jordas befolkning kunne fått plass i Austfold fylke. Det ville blitt litt trangt, og det ville neppe vere politisk mulig, i alle fall ikkje akkurat no, men det er faktisk praktisk mulig. Viss alle fekk ein halv kvadratmeter kvar, så ville alle i heile verden fått plass i Austfold.

Illustrasjon: Sureyya Aydin

Eg seier ikkje at dette er noko vi skal prøve, eller at alle i heile verden har lyst til Austfold, men:

Dette må bety at det framleis er relativt god plass i Norge. Noko som igjen må bety at det ikkje er noko problem i Norge å unngå kultur, viss det skulle vere ønskelig.

Du finn lett ein knaus, eller ein stubbe, eller eit fjell, eller ei slette der du kan vere heilt åleine, der du slepp å høyre nokon spele eit instrument, der du slepp å ha noko som helst med andre menneske å gjere. Og der kan du sitte heilt åleine, og vere sur, eller ta bilde av deg sjølv for å føle deg litt mindre åleine.

Viss det er det du vil.

Men, og det er jo dette som skiljer Norge no frå Norge for femti år sidan, viss du ikkje vil det, så har du no også muligheiter.

Og du har mange muligheiter. Fordi det er festivalar og kulturhus på kvar einaste knaus. For det er også fint. Viss du skulle gå glipp av julekonserten med Elisabeth Rybak og Alexander Andreassen og alle dei andre på det lokale kulturhuset i heimbygda di, så

gjer ikkje det så mykje. For dei speler på kulturhuset i nabobygda dagen etter. Så då kan du dra dit og sjå dei. Og det kan jo ikkje skade med ein tur til nabobygda av og til.

Og viss du skulle gå glipp av den store norske festivalen med Aurora Sundfør som hovudattraksjon og alle desse spennande matbodene, så gjer ikkje det heller så mykje. For neste helg er det ein annan stor norsk festival ikkje så langt unna. Der er også Aurora Sundfør hovudattraksjon. Og der kan du også drikke øl frå plastbeger, og der kan du også stå i kø for å kjøpe kortreist og handtrakka økologisk burger av litt bakfulle frivillige.

Og ikkje nok med det. Ikkje eit vondt ord om verken Elisabeth Aurora eller Alexander Sundfør, eg liker alle fem, men viss du har lyst til å sjå og høyre noko anna enn Elisabeth Sundfør og Aurora Susanne Rybak, eller noko anna i tillegg til Elisabeth Sundfør og Aurora Andreassen, medan du et kortreist og handtrakka burger, så kan du det også.

Fordi at etter kvart som det har komme ein festival på kvar einaste knaus og eit kulturhus i kvart einaste lokalsamfunn med meir enn tretten innbyggjarar, så har det også oppstått eit ønske om og eit behov for festivalar som er alternativ til dei andre festivalane, og kulturhus som er alternativ til dei andre kulturhusa, der du kan oppleve artistar og fenomen som du ikkje var klar over at du likte, som du ikkje visste du var interessert i, og som du i mange tilfelle ikkje klarer å uttale.

Det å sitte heilt åleine ein plass og vere sur eller kjenne den store roa, det har aldri vore eit problem i Norge, og det er det framleis ikkje.

Det er det andre som har vore eit problem. Og som blir litt mindre eit problem for kvar gong ein knaus eller en plass eller eit gatehjørne sluttar å vere berre ein knaus eller ein plass eller eit gatehjørne, men blir for eksempel ein festivalarena eller ein kafe eller ein møteplass eller eit kulturhus eller ei konsertscene, eller alt dette på ein gong.

Som du lett kan unngå, viss du vil det. Viss du vil vere i fred. Og viss du virkelig vil vere i fred, slutt å ta bilde av deg sjølv mens du er i fred og send til oss andre.

For vi har ikkje tid.

Det skjer såpass mykje i dette landet no, at vi har rett og slett ikkje tid. Vi skal på konsert. Og vi skal danse. Og vi skal måle kvarandre i trynet. Vi skal kort sagt halde på.

Heldigvis.

Gratulerer med Melahuset. 9

«Eg lærte nylig at heile jordas befolkning kunne fått plass i Austfold fylke. Det ville blitt litt trangt, og det ville neppe vore politisk mulig, i alle fall ikkje akkurat no, men det er faktisk praktisk mulig.»

SAIH's fremste metode er korte, innholdsrike, informative og humoristiske videoklipp som belyser ulike problemstillinger knyttet til virkemidlene som ofte brukes i bistandskampanjene. Foto: SAIH

Bjørnetjenester legges i hi

En bjørnetjeneste er en velment tjeneste som får negative konsekvenser for mottakeren. Mange innsamlings- og TV-aksjoner havner i denne bjørnefella i sitt forsøk på å «redde Afrika». Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpfond's RADI-AID ønsker å legge disse tendensene i hi.

JEANINNE MASIKA LUKUSA

SAMORA

Tenk på de sultne barna i Afrika! Studentenes og Akademikernes Internasjonale Hjelpfond (SAIH) er, som også navnet tilsier,

ikke imot bistand og hjelp. Derimot er de imot den unyanserte framstillingen vestlige medier presenterer av sørlige områder, spesielt afrikanske land, som kun

er preget av sult, sykdom, fattigdom og elendighet. I tillegg ønsker organisasjonen å utfordre den typisk vestlige misoppfattelsen av Afrika som ett land, og at dette «landet» ikke kan hjelpe seg selv.

«Et forenklet bilde kan være til direkte hinder for utvikling... halvsannheter fører til dårlige debatter og dårlig politikk. I følge SAIH's nettsider trengs det mer nyansert informasjon om utvikling og fattigdom, ikke forenklede halvsannheter.

Den lite representative framstillingen av hjelpens mottaker som mennesker som mangler evner og motivasjon til å forbedre sin egen livssituasjon, er en tendens som SAIH, ved hjelp av ironi og humor, ønsker å vie oppmerksomhet. For det er nemlig denne framstillingen som danner et skille mellom oss og dem «...hvor vi er heltene og de er passive ofre». «Vi trenger mer fokus på hvordan fattige folk kan tjene penger selv, gjennom turisme, salg av landbruksvarer og bærekraftige investeringer» uttrykker de.

«Why should we ignore cold people? Frostbite kills too. Africa, we need to make a difference in Norway. Now the tables have turned. Now it's Africa for Norway.»

Tenk på de kalde barna i Norge!

Det er først og fremst hovedformidlerne av informasjon om Afrika, nemlig vestlige medier og bistandsorganisasjoners negative stereotypier og forenklede sannheter, og deres tilsløring av årsakene til fattigdom, SAIH på en effektiv måte kritiserer. Blant annet ved bruk av en prisutdeling hvor de mest «skadelige og de mest kreative innsamlingsvideoene» blir nominert til «The Radiator Awards».

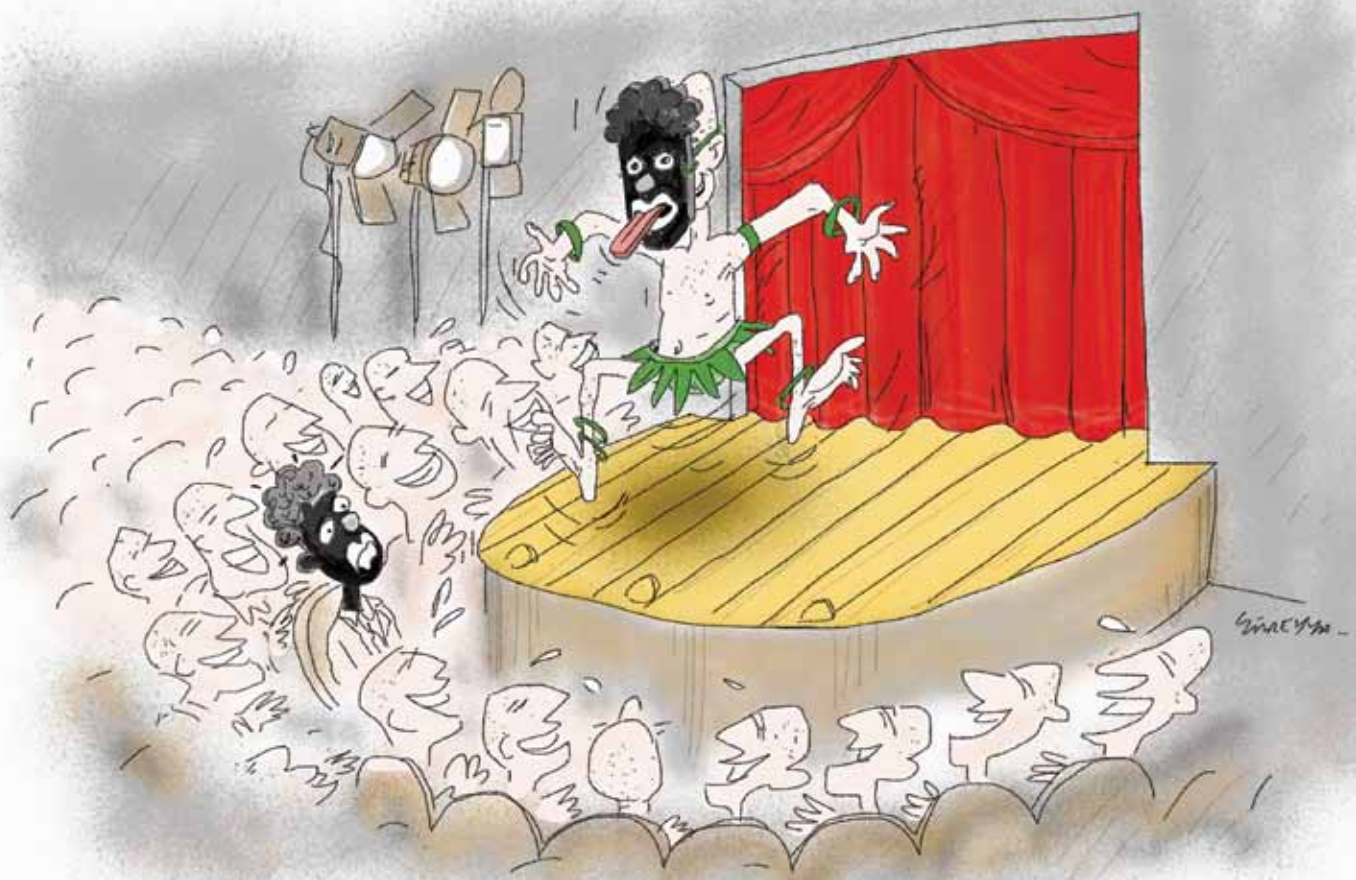
SAIH's fremste metode er korte, innholdsrike, informative og humoristiske videoklipp, som belyser ulike problemstillinger knyttet til virkemidlene som ofte brukes i bistandskampanjene. Med titler som «Who wants to be a volunteer», som er en parodi av «Who wants to be a millionaire», og «Let's save Africa! - Gone wrong», hvor vi får innsyn i en «behind the scenes» av en tenkt kampanje. Der spiller en godt betalt ung afrikansk skuespiller rollen som innleid gatebarn som har mistet alt håp, inntil en innleid vestlig skuespiller redder ham. Men alt går ikke etter manuskriptet.

Musikkvideoen og kampanjen «RadiAid: Africa for Norway» ble ekstremt populær. I videoen oppfordres afrikanere på hele kontinentet til å tenke «på de kalde barna i Norge» som hutrer og fryser, og trenger Afrikas hjelp. Ved å snu om på rollene til de hjelpende og de trengende, er budskapet krystallklart! «Why should we ignore cold people? Frostbite kills too. Africa, we need to make a difference in Norway. Now the tables have turned. Now it's Africa for Norway.»

Bjørnen sover...bjørnen sover...

SAIH's kampanjer har fått stor medieoppmerksomhet både i Norge og internasjonalt, sistnevnte video har fått over 2,5 millioner visninger på YouTube. «Det hele viste at vi hadde truffet en nerve. Folk over hele verden var overmodne for debatt og humor om vestlige framstillinger av Afrika og utviklingsland» er SAIH's konklusjon.

Det gjenstår å se om denne metoden, både kreativ og informativ, er noe av det som kan bidra til å legge de vestlige bjørnetjenestene i hi lenge nok til at det afrikanske kontinentet får blomstre i sin egen afrikanske vår. 🐾

Illustrasjon: Sureyya Aydin

Hvordan opplever du å snakke om rasisme?

I år havnet jeg midt i en rasisme-debatt som i teorien skulle være kortvarig. Faktisk så kort at den ville bli parkert med det første innlegget jeg skrev som motsvar, trodde jeg. Jeg tok heldigvis feil.

MARTINE JOHANSEN

SAMORA

Det hele startet med en sketsj

I forbindelse med Skeive Sørlandsdager 2016 dukket en sketsj opp på radaren min. En dragshow-artist ikledd «blackface» hadde «portrettert» Sør-Afrikas politisk-sosiale idol Miriam Makeba. Flere publikummere reagerte negativt på fremførelsen. To skeive organisasjoner kritiserte

sketsjen i en offentlig kronikk. En av disse organisasjonene, Skeiv Verden Vest, arbeider spesifikt med skeive med flerkulturell bakgrunn. Artisten beklaget hendelsen. Men kort tid etter beklagelsen gikk en tidligere Eurovision-kommentator ut til forsvar av sketsjen. Han skrev at disse organisasjonene skulle unngå å «krige mot sine egne», at de som kritiserte

sketsjen ikke forstod konteksten, og at «blackface» og «whiteface» bunner ut i det samme. Det som startet med en støtende sketsj ble brått til noe mer. Og debatten som nå tok form vekket i meg et behov for handling.

Når man snakker om diskriminering av minoriteter – det være seg rasisme, sexisme eller homofobi – er ikke nødvendigvis hovedproblemet verken en bestemt ytring eller motivasjonen bak. Noen ganger er problemet majoritetens manglende vilje til å lytte når minoriteter snakker utfra eget perspektiv. For etniske nordmenn blankt å avvise ikke-hvites opplevelse av en hendelse som rasistisk, kan ses på som et (util-siktet) forsøk på å kuppe definisjonsmakten – altså hvem som kan si når noe er rasistisk eller ei.

Debatten som utartet seg i denne saken er et eksempel på dette. Som redaktør for det skeive kulturtidsskriftet MELK, som har et særskilt fokus på minoritetsperspektiver, forfattet jeg og med-redaktør Anna Nafstad et svar der vi forsøkte å sette en tydelig distinksjon mellom:

- 1) Fordommer
- 2) Uttrykk som underbygger strukturell rasisme.

Dette skillet gjør det enklere å forstå forskjellen på når en etnisk nordmann i Norge kalles en «potet» grunnet for eksempel dialekt (fordommer). Og når en ikke-hvit person opplever å bli kalt nedsettende termer på bakgrunn av en fortolkning av deres utseende, språkføring eller kulturell bakgrunn. Altså et uttrykk som forsterker strukturell rasisme. Den logiske slutningen er at en hvit majoritet ikke kan definere rasisme på vegne av en ikke-hvit minoritet: slik menn ikke kan definere sexisme, fordi det er kvinner som rammes hardest av dette og slik heterofile ikke kan definere homofobi, da homofobi ikke rammer dem.

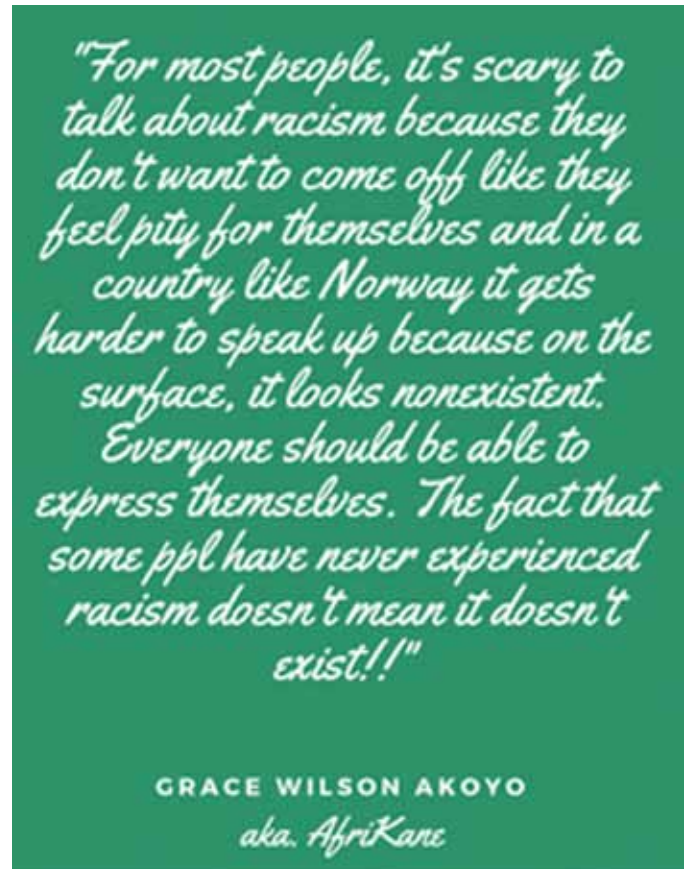
Jeg ville ikke la denne debatten ligge, men heller finne en måte å løfte frem andre stemmer som har erfaring med rasisme. For vi må snakke om rasisme. Særlig i tilfeller der det er ubehagelig for hvite mennesker. Slik kom «frisone-prosjektet» til verden.

Frisone-prosjektet

Frisone-prosjektet er et lavterskeltilbud der mennesker med flerkulturell bakgrunn kan uttrykke seg om hvordan de opplever å snakke om rasisme med hvite etniske nordmenn.

Prosjektet legger opp til at hver person som ønsker å delta kan skrive så lite eller mye de vil: Alt fra en kort setning til lengre avsnitt tas imot, legges uredi-

«Jeg ville ikke la denne debatten ligge, men heller finne en måte å løfte frem andre stemmer som har erfaring med rasisme. For vi må snakke om rasisme.»

Med Frisone-prosjektet kan mennesker med flerkulturell bakgrunn uttrykke seg om hvordan de opplever å snakke om rasisme med hvite etniske nordmenn.

Hver person som ønsker å delta kan skrive så lite eller mye de vil, og legges uredigert på en grafisk bakgrunn og publiseres deretter i et facebookalbum.

NAMRA BEATRIX SALEEM

Jeg tør ofte ikke å snakke høyt om rasisme, spesielt hvis jeg føler at jeg har blitt utsatt for det. Mest fordi jeg er redd for å bli stempla som hårsår utlending som tror at alt er rasisme. Samtidig har jeg fått nok av det nå. Hvorfor skal andre som ikke en gang er i stand til vite hvordan det er å være brun i huden og typ synlig minoritet og enda verre: muslim(!) fortelle meg at det jeg opplever ikke er rasisme eller generalisering? Jeg tror ikke automatisk at hver gang jeg blir behandla dårlig at det er rasisme, men de gangene man opplever det vet man det. Noen ganger er det veldig tydelig, andre ganger ikke. Da er det kjipt å bli irettesatt med kommentaren "kanskje du tolka det feil?" Nei, jeg tolka det faen meg ikke feil!

Albumet er en «safe space» der mennesker med minoritetsbakgrunn kan si hvordan de opplever at selve samtalen føres, privat og i media.

JEG LAR MEG BLI
INSPIRERT AV JANE
ELLIOTT'S
EKSPERIMENTER RUNDT
RASISME SOM JEG
INVITERER ALLE TIL Å
SE OG Å "FØLE" HVORDAN
MAKTSPILLET BLIR FORT
KLAR TIL DEN HVITE
GRUPPEN OG INGEN SÅ I
BEGYNNELSEN AT DE ER
RASISTER HELLER INGEN
VIL SLIPPE NOE AV SIN
PRIVILEGIUM. MAN MÅ
HØRE PÅ HVA SOM
PLAGER DEN ANDRE OG
RESPEKTERE DET.
ELLERS GIR MAN EN FEIL
DIAGNOSE AV
SITUASJONEN.
DEN KORTESTE
TERSKELN TIL AT
UOPPLUSTE PUBLIKUM
LER ER Å GJØRE NARR AV
ANDRE SOM ER SVAKERE
I MAKT SCALEN. OG DER
BLIR DET BARE
UKREATIVT OG REN
IGNORANS. Å FØRSVARE
DET ER ENDA ILLE.

AHMED UMAR

Å skrive lange kronikker, som kanskje aldri publiseres offentlig, kan være et uoverkommelig hinder for mange.

gert på en grafisk bakgrunn og publiseres deretter i et facebookalbum med den lange tittelen «Hvordan opplever du å snakke om rasisme?» på MELK sin facebookside (@melkmag).

Albumet fokuserer ikke på personlige opplevelser (om dette ikke er ønskelig) og bidragsytere kan være anonyme. Dette for at flere skal ha mulighet til å uttrykke seg uten å oppleve risiko forbundet med det. Albumet er en «safe space» der mennesker med minoritetsbakgrunn kan si hvordan de opplever at selve samtalen føres, privat og i media.

Vi vet at å skrive lange kronikker, som kanskje aldri publiseres offentlig, kan være et uoverkommelig hinder for mange, derfor legger vi ikke føringer på tekstens lengde. At teksten publiseres uredigert er også helt sentralt. De som sender inn en tekst til albumet mottar ikke tilbakemeldinger, rettelser eller korrekturlesning. Grunnen til dette er at albumet ikke skal begrense eller moderere ytringene; vi i MELK skal ikke redigere opplevelsene og meningene til dem som velger å dele disse. Vi gjengir dem på en måte som er lett for folk på sosiale medier å fange opp: Bilder. Denne måten å konsumere informasjon på er annerledes enn statusoppdateringer der privatpersoner deler sine tanker. Vi publiserer dette som bilder der vi har «kuratert» innholdet og ansvarliggjør dermed oss selv, ikke privatpersonen. Vi stiller oss bak det som sendes inn. Vi står ansvarlig for eventuelle tilbakemeldinger utenfra og innleggene skal stå uten «motsvar» fra andre debattanter. Med dette tar altså redaksjonen i MELK seg av eventuell kritikk og dette har fungert veldig godt.

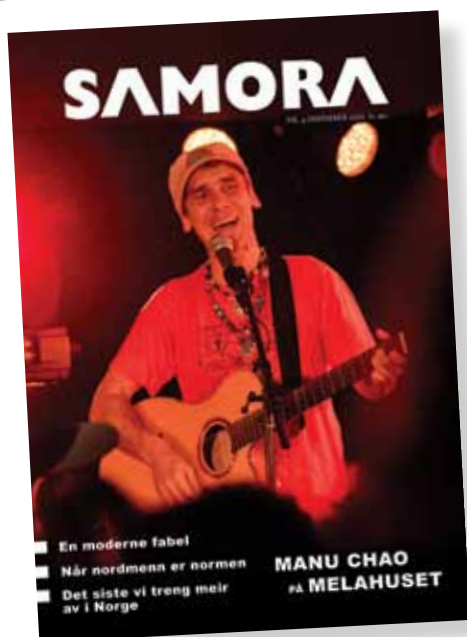
Det ubehagelige ordet

Rasisme er ubehagelig å oppleve, men også å snakke om. Vi er to redaktører som drifter MELK på frivillig basis. Vi er også begge hvite. Dermed var vi nødt til å se verden med andre briller der vi kontaktet venner og fremmede for å spørre dem om hvordan de opplever «å snakke om rasisme». Jeg følte en viss uro ved det å kontakte mennesker på basis av deres navn eller utseende. Samtidig var ikke min egen komfort det viktigste, men heller å bruke MELK til å gi flere mennesker rom til å uttrykke seg på en måte der de var trygge og tatt hånd om. 📍

«Rasisme er ubehagelig å oppleve, men også å snakke om (...) Jeg følte en viss uro ved det å kontakte mennesker på basis av deres navn eller utseende.»

Abonner på

SAMORA

Magasinet Samora er nå inne i sitt 38. år. Samora er et uavhengig innvandringspolitisk og kulturpolitisk magasin som tar opp situasjonen for minoriteter i Norge samt forholdet mellom minoriteter og majoritet.

Samora legger vekt på å formidle kulturuttrykk fra minoritetsgruppene som musikk, bøker, filmer og kunstutstillinger som de store mediene ikke dekker.

Abonner nå!

e-mail til samora@samora.no

Tlf.: 22 20 96 90

**Ett års abonnement
(4 utgaver)**

**kr 150.- for privatpersoner
& kr 250.- for institusjoner**

Samora er hovedstad i ingenmannslandet mellom Norge og omverden. Samora vil gi stemme til det mangfoldige Norge alle prater om, men altfor få vet hva er.

Samora er et magasin for alt som er ureint, det som er i mellom, litt av begge deler.

Samora er ikke bare for «innvandrere» eller «nordmenn».

Samora er der fordi alt ikke er som det ser ut.

Kanskje Samora er magasinet du savner? Synes du denne teksten er vagt formulert? Har du sterkere ord?

Kanskje finner du ordene sammen med andre? Samora trenger bilder og tekster fra din virkelighet. Ung og uerfaren kan være en fordel.

Manu Chao på Melahuset i Mariboes gate.

Foto: Lars Gartå

Velkommen til Melahuset!

Mela har kommet hjem til sitt eget hus, sa konferansier Aesha Ullah under åpningen av Melahuset. Vi har fått vårt multikulturelle hjem. Et sted det lukter godt, man kan stikke innom og ta med venner og familie. Åpningsuka hadde en deilig og variert meny.

ELLEN STOKLAND

SAMORA

Mandag 5. desember ble Melahuset offisielt åpnet. Etter mange års hardt arbeid er drømmen omsider blitt virkelighet. Etter over 40 år i Norge kan Khalid Salimi og hans kumpaner invitere til et eget hus for global og mangfoldig kunst og kultur som har innvandret til Norge og etablert seg her.

Immigranten-kollektivet

Melahuset skal samle kunnskap som ingen andre institusjoner fanger opp, og være et møtested på tvers av innbilte og reelle kulturelle og nasjonale forskjeller. Betydningen kunst og kultur har for utviklingen av et raust, inkluderende og flerkulturelt samfunn kan ikke overvurderes.

– Helt siden Immigranten-kollektivet startet på 1970-tallet, har kunst og kultur vært en viktig del av vår kamp for et Norge fritt for rasisme, forteller Khalid Salimi, husets leder, og legger til med en liten latter at – 99 prosent av oss var jo antropologistudenter.

Kollektivet ga ut magasinet Immigranten (senere Samora), etablerte Antirasistisk Senter og etter hvert markerte Khalid Salimi seg kraftig i den offentlige kulturdebatten. Det fikk konsekvenser.

– De sa at siden jeg var så flink til å kritisere andre, kunne jo jeg få prøve meg på den andre siden av bordet. Så da ble jeg nestleder i Norsk Kulturråd, forteller Salimi.

Bugge Wesseltoft og Sidiki Camara.

Foto: Francesco Rivetti.

Sidiki Camara og Wei Ting Tseng.

Foto: Francesco Rivetti.

Melafestivalen

Det var i 1997. Fire år senere ble den første Mela-festivalen avviklet i Oslo, med Khalid Salimi i førersetet. Fokuset var kunst og kultur fra landene innvandrerne i Norge kom fra. Salimi mente det var viktig å vise frem det nye som skjedde på kunstfronten i opprinnelseslandene. Mange innvandrere var lite oppdatert og gikk glipp av moderne, kulturelle strømninger. Mye har forandret seg i Pakistan siden innvandringen til Norge på 1960- og 70-tallet.

– Melafestivalen vokste raskt, og vi opplevde at vi trengte mer tid enn festivalens tilmålte tre dager. Vi begynte å drømme om et eget hus med rom for kunst og kultur gjennom hele året, forklarer Salimi. At det likevel skulle ta 15 år fra festivalen ble etablert til disse kulturuttrykkene og –møtene fikk sitt eget hus, det hadde ingen forventet.

Mange viktige støttespillere har bidratt til at drømmen ikke forble på tegnebordet: Fritt Ord, Norsk kulturråd, Sparebankstiftelsen, Kulturdepartementet, Bergesenstiftelsen, Oslo Kommune Kulturetaten, Musikkverkstedsordningen, Gjensidigestiftelsen og flere andre. Blant politikere trekker Salimi særlig frem Venstre-leder Trine Skei Grande og Bjørnar Moxnes fra Rødt og deres innsats for å skaffe finansiering til huset. Førstnevnte fikk da også æren av å erklære Melahuset for åpnet under innvielsesfesten 5. desember.

Tuva Syvertsen og Wei Ting Tseng.

Foto: Francesco Rivetti.

– Oslo trenger en nøytral arena hvor kultur- og kunstuttrykk kan møtes og strebe etter kvalitet. Melahuset tilber kulturen uten å være religiøst fundert, det er etterlengtet av mange innvandrere, sier Trine Skei Grande. Foto: Ellen Stokland

«Isolasjon virker ikke. Melahuset kommer til å motvirke radikalisering, fordi det skaper stolthet når man kan vise frem noe av seg selv.»

Fela på Melahusets åpning.

Foto: Francesco Rivetti

Melahuset

– Oslo trenger en nøytral arena hvor kultur- og kunstuttrykk kan møtes og strebe etter kvalitet. Melahuset tilber kulturen uten å være religiøst fundert, det er etterlengtet av mange innvandrere. Huset vil utvilsomt være et godt tilskudd til byen med de diskusjoner vi nå står i, sa Trine Skei Grande. Hun understreket at alle land som er blitt store og betydningsfulle, er de som har latt seg inspirere av det beste fra flere kulturer.

– Isolasjon virker ikke. Melahuset kommer til å motvirke radikalisering, fordi det skaper stolthet når man kan vise frem noe av seg selv. Alle trenger et sted hvor de kan føle seg hjemme, og Oslo som flerkulturell by trenger et sted hvor ungdom kan finne igjen seg selv, fastslo Grande.

Musikalske møter

Ingen Mela-fest uten musikk og andre kulturuttrykk. Særlig passende for anledningen var naturligvis jazz- og elektronikakunstner Bugge Wesseltoft, som var invitert til å fremimprovisere et åpningsverk i samspill med Sidiki Camara, Wei Ting Tseng og Tuva Syvertsen. Med et saliggjørende lydteppe av elektronika møtte Wesseltoft Camaras kora og lavmælte, perkussive groove, som møtte Weis klassiskmoderne cellodrag, som møtte Syvertsens dyriske hardingfele og røffe folk-vokal hentet langt inne i den dypeste, norske folkesjela. Samtidig møter fortid møter tradisjon møter sugerende fusion. Sterkt.

Majid Fahem, Jeremias Fuego og Manu Chao. Foto: André Clemetsen

Are Kalvø som sto for ordkunsten under åpningen og det med et kåseri med skråblikk på kulturhus og festivaler. Foto: Francesco Rivetti

I Melahusets sal hadde et 300-talls mennesker stuert seg sammen for å feire åpningen. Et publikum som representerte verden og ulike aldre minst like godt som ensemblet på scenen. Ungarns ambassadør Anne Maria Sikó var begeistret til stede på første rad. Hun stakk innom Melafestivalen for første gang i år, og forlot ikke Rådhusplassen før det hele var slutt en søndag kveld i august.

– Det er fint å møtes her og se med egne øyne hvorfor Norge fungerer så godt i vår flerkulturelle og turbulente samtid. I Ungarn sier vi at man trenger et sted å føle seg hjemme. Melahuset er et slikt sted, og jeg håper at vi etter hvert også kan få oppleve mer av alle kulturene vi har i Europa her, sa hun.

«Åpningsuken ga en liten smakebit av hva Melahuset skal være, et lavterskeltilbud med høy takhøyde.»

Kulturhus på hver en knaus

Også ordet og ytringsfrihet har en viktig plass i Melahuset. Planen er at det skal bli en rekke seminarer, samtaler, debatter, slampoesiske møter og litterære øyeblikk. Under åpningsfesten var det Are Kalvø som sto for ordkunsten, og det med et kåseri med skrå-blikk på kulturhus og festivaler.

– Det siste vi treng meir av i Norge er festivalar og kulturhus. Alle lokalsamfunn med meir enn 13 innbyggjarar har sin eigen festival, og det finns kulturhus på kvar ein knaus, mente satirikeren, men fastslo likevel at det tross alt nok var bedre med festivaler og kulturhus på «kvar ein knaus».

– Mitt liv er også viktig, sier noen. Mitt liv er viktigere, sier andre. Jeg ønsker bare å inspirere til refleksjon, forklarer kunstneren Ermiyas Ekube som selv er flyktning, nå bosatt i Sverige. Foto: Ellen Stokland

– Alternativet er jo berre knaus, er det noko gøy? spurte Kalvø lakonisk.

Kunst med et klart budskap

Samtidig med åpningsfesten åpnet kunstutstillingen «Whose Lives Matter?» med tolv bilder av den etiopiske kunstneren Ermias Ekube. Melahuset planlegger en rekke kunstutstillinger, og vil prioritere sosialt engasjert og politisk kunst med relevans for migrasjon. Ekube har sett med økende bekymring på grusomhetene flyktninger og innvandrere utsettes for, i stadig økende grad. Han har latt seg inspirere av Black Lives Matter-bevegelsen i USA, men stiller åpne spørsmålstegn ved det ekskluderende fokuset.

– Mitt liv er også viktig, sier noen. Mitt liv er viktige-
re, sier andre. Jeg ønsker bare å inspirere til reflek-
sjon, forklarer kunstneren som selv er flyktning, nå
bosatt i Sverige. «Whose Lives Matter» løfter frem
migranternes sårbarhet med symboler som, egg og
papirbåter. Så utrolig lett våre liv går i stykker, så
skjært det er i en båt på Middelhavet.
Utstillingen henger til 27. januar.

Manu Chao – Mela-huskunstner

Melahusets åpningsfest innledet en uke med ulike arrangementer, og besøk av verdensstjernen Manu Chao (se eget intervju), som fylte Rådhus-
plassen til randen under Mela-
festivalen i 2012. Manu Chao glimret med sitt fravær
under åpningen, men resten av uken kunne man
støtt og stadig støte på den populære og sosialt enga-
sjerte verdensstjernen. Han spilte med under Åpen
øving og barnas MelaMix, han jammet langt ut i de
små timer på MelaCafé og lørdag kveld brakte han
Melahuset til ekstase under Melahusets aller første,
offisielle konsert. – med gratis billetter til alle.

Hanad, Fromsa og Hashim på Åpen øving.
Foto: Wei Ting Tseng

Åpningsuken ga en liten smakebit av hva Melahuset skal være, et lavterskeltilbud med høy takhøyde. Et rom for å oppleve, skape og dele kunst og kultur med folk i alle aldre, på alle målføre.

«Et rom for å opp-
leve, skape og dele
kunst og kultur med
folk i alle aldre.»

Prosjektet Åpen øving inviterer musik-
ere og band til – nettopp – åpen øving
på Mela-scenen, og med åpen dør for
alle som har lyst til å se og høre på. Til
Melahusets aller første Åpen øving kom
en større delegasjon av 10-12-åringer
fra det nye barnebiblioteket på
Tøyen. Tre av dem; Hanad, Fromsa og

Hashim, spratt opp på scenen og fikk rappe sammen
med helter som Fela (Felipe Orellana). Deretter spilte
selveste Manu Chao. En opplevelse for livet for dem
som var der.

Søndag ble åpningsuken avsluttet med familie-
arrangementet MelaMix. En fin blanding av ulike
kunst- og kulturuttrykk. Her var det en klovn,

capoeira-lek og
musikk, både barn
og voksne fikk tegne
og lage små julekort,
og Raymond Sereba
trollbandt de yngste
med sine musikalske
eventyr.

Melahusets første
festuke er over, nå
begynner hverdagen
– og da er det godt
å ha et sted å kalle
hjemme. Velkommen
til Melahuset!

«Times Are We Are Dreams» av Ermias Ekube.

Majid Fahem, Jeremias Fuego og Manu Chao.

Foto: André Clemetsen

Manu Chao for åpen mikrofon

– Musikken kan ikke redde verden. Men våre stemmer høres høyere og av flere fordi vi har en mikrofon. Den må vi dele med flere.

ELLEN STOKLAND

SAMORA

Helt siden Manu Chao fylte Rådhusplassen med 40.000 mennesker under Melafestivalen i 2012, har han vært innviet i drømmen om et eget Melahus. En drøm som appellerte spesielt til musikeren, fordi han selv i alle år har vært opp-tatt av å skape musikalske møter på tvers av kulturer, alder og bydeler. Han takket derfor raskt ja til invitasjonen til å være med som huskunstner under åpningsuka i desember.

– Man trenger et sted der ulike miljøer, kulturer og generasjoner kan møtes og skape noe sammen. Mela-

huset kan bli et slikt sted. Huset er helt i starten nå, så ingen vet hvordan det blir. Men jeg kommer gjerne tilbake om et år for å se hvordan det har utviklet seg, sier Manu Chao til Samora. Han sammenlikner Melahusets ambisjoner med det arbeidet han selv har drevet siden 1990-tallet.

Ut i bydelene

– Vi reiste rundt fra bydel til bydel i Frankrike, med det vi kalte Caravan of the neighbourhood, og inviterte folk til å komme sammen og lage et slags sirkus. Vi reiste dit den offisielle kulturen ikke slapp inn, til

tøffe nabolag hvor konfliktnivået var høyt. Det var ikke enkelt for oss heller, men vi slapp inn, fordi vi kom fra disse bydelene selv. Til slutt skapte vi alltid noe positivt. Vi kunne ikke endre alles holdninger, men det var alltid noen som lot seg inspirere og ble med oss videre, forteller Manu Chao.

Med sitt tidligere band Mano Negra spilte Manu Chao bare ute i bydelene, for å vise folk at de måtte komme dit. Folk flest kjente bare bydelene fra TV og trodde det var farlig og skummelt der. Slikt oppsøkende kulturarbeid er blitt Manu Chaos varemerke, hvor enn han og hans musikere reiser. I Barcelona hvor de har base, jobber de ofte på gaten. De underviser, jammer og spiller gitar eller fotball sammen med barn og unge fra ulike miljøer. Møtestedene flytter på seg.

– Jeg tror det er smart å reise ut i bydelene og oppsøke ulike nabolag. Men Melahusets plassering midt i byen er også symbolsk viktig, et sted down town som tilhører alle. Men ikke glem at folk er stolte av bydelene sine også og gjerne vil vise dem frem, uansett hvor ille det faktisk måtte være der.

Vennskap på tvers

I Oslo var det i kaldeste laget utendørs da Manu Chao og hans to musikere Jeremias Fuego og Majid Fahem var på besøk i desember, men inne på Melahuset var det mange som fikk sitt livs opplevelse da de fikk spille og synges sammen med den samfunnsengasjerte verdensstjernen. Han bidro under Åpen øving, barnearrangementet MelaMix, jammet spontant med afghanske musikere han traff på Melahuset, og spilte til langt på natt sammen med sine musikere på MelaCafé flere dager på rad.

– En annen viktig side ved møtesteder som Melahuset er at folk fra forskjellige verdener, ulike innvandrer miljøer og bydeler møtes og blir venner. Stedet kan også være med på å rive ned barrierer mellom generasjonene. Både godt voksne og små barn liker min musikk, det er jeg stolt av. Våre møtepunkter bryter ned aldersghettoene, det går fint å blande små barn, eldre og unge voksne, sier Manu Chao.

Deler mikrofonen

Høydepunktet under Manu Chaos besøk var en gratiskonsert i Melahusets storsal. De knappe 375 billettene ble revet bort på kort tid, og Oslo-rapperen Fela og hans venner hadde en lett jobb da de varmet opp publikum. I salen var det mennesker med bakgrunn fra nesten hele verden, ikke minst noen jublende colombianere som hadde sett sin president motta fredsprisen samme dag. Manu Chaos politiske musikk appellerer bredt.

«Man trenger et sted der ulike miljøer, kulturer og generasjoner kan møtes og skape noe sammen. Melahuset kan bli et slikt sted.»

Manu Chao på Melahuset.
Foto: André Clemetsen

– En annen viktig side ved møtesteder som Melahuset er at folk fra forskjellige verdener, ulike innvandrer miljøer og bydeler møtes og blir venner, sier Manu Chao til Samora.
Foto: Arnaud Lefrançois

– Jeg prøver bare å skrive om virkeligheten, og virkeligheten er politisk. Men vi kan ikke forvente at musikken skal redde verden. Situasjonen er nå så ekstrem at alle – taxisjåfører, fiskere, journalister, lærere – alle har et ansvar for å gjøre noe. Det vi musikere har som mange andre yrkesgrupper ikke har, er tilgangen på mikrofonene. Vår stemme er høyere og høres av flere. Vi er et medium. Derfor deler jeg alltid mikrofonen med andre når jeg spiller konsert. En representant fra ulike miljøer, noen som har noe viktig på hjertet. Det er mitt ansvar at også deres stemmer kan bli hørt, sier Manu Chao. 🎤

En moderne fabel

Hvorfor bør ledere anerkjenne ikke bare etnisk, kulturelt eller religiøs mangfold, men også variabler som kjønn, alder og nedsatt funksjonsnivå?

LOVELEEN RIHEL BRENNÅ

Refleksjon

Normen
Ofte møter jeg ledere som stolt forteller om hvor mange ulike nasjonaliteter, språk og kulturer som er representert blant deres ansatte. De roser sine ansatte og forteller begeistret om storslåtte sosiale arrangementer der medarbeidere tar med seg matretter, musikk og dans fra sine opprinnelsesland.

Dersom jeg sier: «Dette lyder interessant, men kan du fortelle meg hvordan du drar nytte av kunnskapen, kompetansen og erfaringene fra den mangfoldige personalgruppen,» blir de svar skyldig.

Når jeg spør om det er gjort noen grep eller endringer i virksomheten, slik at mangfoldskompetansen blir anerkjent og brukt som en ressurs, blir det dørgende stille.

Sammenhengen

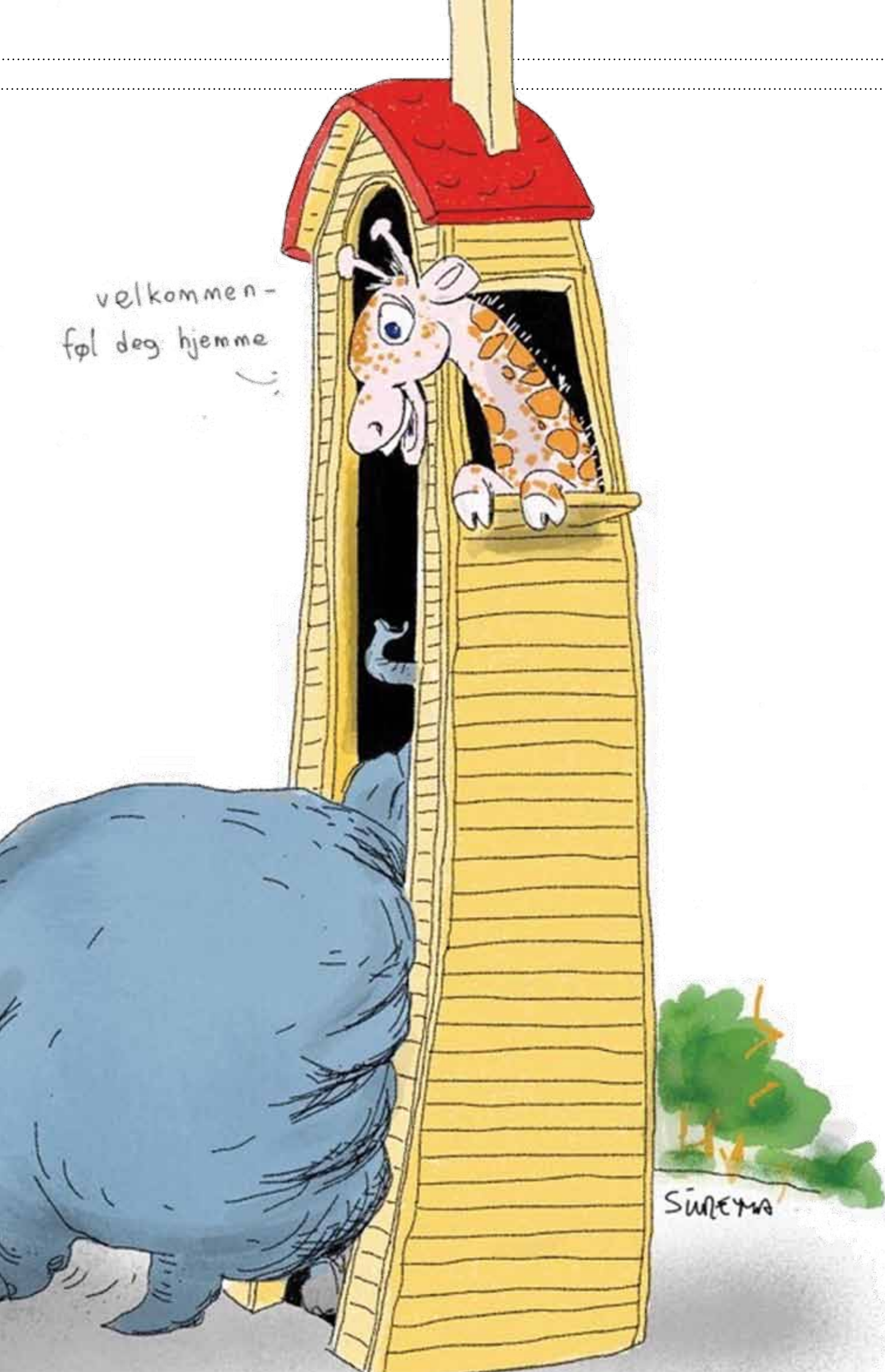
Det er få ledere og virksomheter i Norge som klarer å koble mangfold til verdiskaping og forretnings bunnlinje. De aller fleste som rekrutterer mangfold har en god intensjon. De har et ønske om å utvide mangfoldet blant ansatte. Ledelsen har dog liten eller ingen kunnskap om styrken og potensialet som ligger i mangfoldet, eller hvordan dette kan bidra til økt lønnsomhet og effektivitet. De vet lite om hvordan de skal lede mangfoldet i retning lønnsomhet. Det er ofte liten kunnskap omkring hvilke grep lederen kan ta, og hvor viktig kulturendringen i selskapet er, for at mangfoldet skal få utløst sitt potensiale. I stedet

«De aller fleste som rekrutterer mangfold har en god intensjon. De har et ønske om å utvide mangfoldet blant ansatte. Ledelsen har dog liten eller ingen kunnskap om styrken og potensialet som ligger i mangfoldet.»

Illustrasjon: Sureyya Aydin

velkommen -
føl deg hjemme

for å skape en åpen og trygg kultur, hvor mangfoldets ressurser blir definert som nøkkel for suksess, blir ledere og øvrige ansatte mer opptatt av hvordan den nyansatte skal passe inn. Da er det ikke mangfoldsledelse som er i fokus, men først og fremst assimilering, altså å sørge for at medarbeidere adopterer eksisterende kultur.

Disse velmente, men ofte ganske mangelfulle tiltakene illustreres godt gjennom denne fabelen om sjiraffen og elefanten.

Rett utenfor en storby hadde en sjiraff bygget sitt nye drømmehus. Et hus som var tilpasset sjiraffens familie, deres forutsetninger og behov. Det var et vakkert, høyt hus, med høye dører. Vinduene var plassert høyt oppe og nederst på veggene, slik at sjiraffens familie fikk inn lys. Samtidig kunne sjiraffen få oversikt over området og beskytte familiens privatliv. Husets standard og konstruksjon var tilpasset sjiraffenes velferdsbehov. Huset hadde flere år på rad blitt kåret til verdens beste hus å bo i.

En dag da sjiraffen jobbet i sin trevareforretning som lå i nederste etasje i huset, så han en elefant gå forbi vinduet. Sjiraffen kjente igjen elefanten. Han var en ekspert på treskjæring, og sjiraffen hadde samarbeidet med han for flere år siden. Sjiraffen stakk hodet ut av vinduet og ropte på elefanten, og spurte om han ville stikke innom hans nye butikk. Kanskje de til og med kunne samarbeide om noen prosjekter.

Elefanten kjente også igjen sjiraffen og ble glad for å bli invitert. Jeg husker da vi jobbet sammen, da hadde jeg et ønske om å bli bedre kjent med deg. Jeg har hørt mye om huset og butikken din, og har alltid ønsket å se hvordan verdens beste hus ser ut. Og selvfølgelig vil jeg samarbeide med deg, hvis vi finner noen prosjekter vi kan samarbeide om.

Velkommen inn, sa sjiraffen og vinket elefanten inn. Elefanten gikk mot huset, men da han kom til døren oppdaget de at han bare kunne få inn hodet og ikke sin store kropp. Sjiraffen så på elefanten og smilte. Vent litt, jeg skal bare åpne sidedørene også. Du skjønner jeg har laget sidedører for å få inn store varer til butikken, nå ser jeg at de dørene også kan brukes når jeg skal ha deg inn, sier sjiraffen og smiler.

Elefanten blir begeistret og fascinert av å se forretningen til sjiraffen. Alt er nøye planlagt og systematisert. Mens elefanten og sjiraffen står og prater sammen, roper sjiraffens kone; «Det er telefon fra sjefen din, kjære. Kommer du opp for å ta den?» Sjiraffen snur seg mot elefanten og sier: «Føl deg som hjemme, jeg skal bare snakke med sjefen min så er jeg straks tilbake.» Så går sjiraffen opp i annen etasje.

Elefanten ser seg omkring, og på bordet i hjørnet ser han et halvferdig prosjekt. Han bestemmer seg for å ta en nærmere titt på prosjektet. Han beveger seg mot bordet, men i det han bøyer seg for å se på prosjektet merker han at han presser hodet mot smale vegger. Han trekker det sammenklemte hodet raskt opp igjen og lager dermed noen riper i veggen. Han bestemmer seg for å gå opp til sjiraffen, men da hører han trappetrinnene begynner å knake. Han hopper fort ned fra trappen og faller mot veggen i huset, og veggen begynner å svikte. Mens han sitter maktesløs på gulvet, kommer sjiraffen ned i butikken.

«Hva i all verden har skjedd her,» spør sjiraffen. «Jeg prøvde bare å late som om jeg var hjemme,» svarer elefanten.

Sjiraffen ser seg rundt og sier: «Jeg ser problemet. Det er for smalt her i butikken. Vi må gjøre deg mindre, du må tilpasse deg butikken min. Jeg anbefaler deg å starte på aerobics-studio her i nærheten. Hvis du trener der, vil du gå ned noen kilo.»

«Kanskje det,» svarer elefanten.

«Og trappene er for svak til å bære din vekt, du bør begynne å danse ballett slik at du blir lettere på foten,» anbefaler sjiraffen. «Jeg håper virkelig du vil gjøre det, fordi jeg vil veldig gjerne samarbeide med deg, legger han til.»

«Kanskje det, sier elefanten. Men for å si det som det er, jeg tror ikke dette huset, som er

tegnet for en sjiraff, vil fungere for en elefant. Ikke uten at du gjør noen store endringer.»

(Fra fabelen «The Giraffe and the Elephant, av Roosevelt Thomas)

Gjør plass!

Når vi snakker om mangfold, handler det ikke bare om etnisk, kulturelt eller religiøst mangfold, men også om kjønn, alder, nedsatt funksjonsnivå og en rekke andre variabler. Det lønner seg for alle parter når ledelsen i et hvert selskap makter å føre en lederstil der tanken om mangfold beveger seg fra statistikken og over i virkeligheten. Sjiraffen, og mange andre ledere, forsøker å tilrettelegge for den mangfoldige arbeidsplassen, men kommer ofte til kort på ett eller annet tidspunkt. Med god mangfoldsledelse kan virksomheten bruke så vel elefantens og løvens som elgens kompetanse – og det øker lønnsomheten fra første dag. ⑤

Elevene ved Nordic Black Express.

Foto: Bianca Emilia

Utfordrer blendahvitt teaterlandskap

De nordiske mangefargede talentene har ikke vært enkle å skjelne blant det blendahvite innen scenekunsten. Regissør Cliff Moustache, valgte å gjøre noe med saken. I dag, 25 år senere, gir Nordic Black Theatre flere multikulturelle talenter en plattform og en arena. Hvilke utfordringer står teateret overfor de neste årene?

NOSHIN SAGHIR

SAMORA

Cliff Moustache er kunstnerisk leder ved teaterstiftelsen Nordic Black Theatre (NBT) i Oslo. Han fungerte også som dramatiker og regissør i teatergruppen Artists for Liberation, som var en forløper for NBT. I 1996 mottok han Oslo bys kunstnerpris og i 2001 var han nominert til Hedda-prisen.

NBT har i snart 25 år produsert egne forestillinger og samarbeidet med andre kunstnere. De utvikler også unge multikulturelle scenekunstnere gjennom Nordic

Black Express (NBX), som er Norsk Kulturråds flerkulturelle hovedsatsing. Det er en heltids, toårig og gratis teaterskole som gir stipend til elevene. NBX produserer også teaterforestillinger som de spiller på Cafeteateret eller på turné.

Skapte ny plattform Hvorfor valgte du å initiere NBT?

– Først og fremst fordi jeg kom til Norge og ikke fant noen andre med en bakgrunn fra andre land innen teater. Det var viktig å tenke på hvem som skulle

formidle de flerkulturelle historiene. Vi måtte selv bestemme og starte noe nytt. Det var viktig å skape et sted der skuespillere med ulik bakgrunn kunne utvikle seg og også jobbe med kunst, sier Moustache.

Utfordrende og interessant

Hva har den største utfordringen vært i løpet av de årene du har drevet NBT?

– Vi må hele tiden bevise at dette teateret trenger penger. Den største utfordringen var å skaffe nok penger til å skape nye arbeidsplasser, sier den kunstneriske lederen.

Å jobbe med ulike nasjonaliteter var i seg selv en spennende utfordring, i tillegg kom individenes egne særtrekk godt fram. Dramaturgen Cliff lærte med tiden at det viktigste var å inspirere og å tenke seg bort fra nasjonalitet ved å skape nye identiteter og ting som kan løfte dem.

Speiler ensomheten i samfunnet

I begynnelsen av februar skal NBT sette opp teaterstykket *Zita Hotell* som handler om en enke som driver et hotell.

Hvorfor har dere valgt å sette opp nettopp dette stykket?

– Fordi det handler om kjærlighet, ensomhet og fremmedgjøring. Folk som ikke har noen ting og ikke klarer å finne seg selv i samfunnet. Stykket speiler ensomheten i samfunnet. Det er aktuelt spesielt nå som flyktninger i samfunnet ikke finner seg igjen i det nye samfunnet. *Zita* er med på å fortelle om folk som lever i samfunnet, men ikke har kontakt med andre og lever i ensomheten. Noe må gjøres, de må drømme, forteller Moustache.

Ved NBT har hvert eneste stykke som blir satt opp i oppgave å speile samfunnet. På denne måten er stykkene med på å løfte kvaliteten innen scenekunst i Norge. I tillegg er stykkene med på å presentere, selv folk som ikke har for vane å gå i teateret, skuespillere som de kan identifisere seg med, og som kan være forbilder. Skuespillerne i *Zita Hotell* er både fra Filippinene, Eritrea og andre afrikanske land. «Det er den største oppgaven vi har; å gi ungdommen noen å se opp til» uttrykker han.

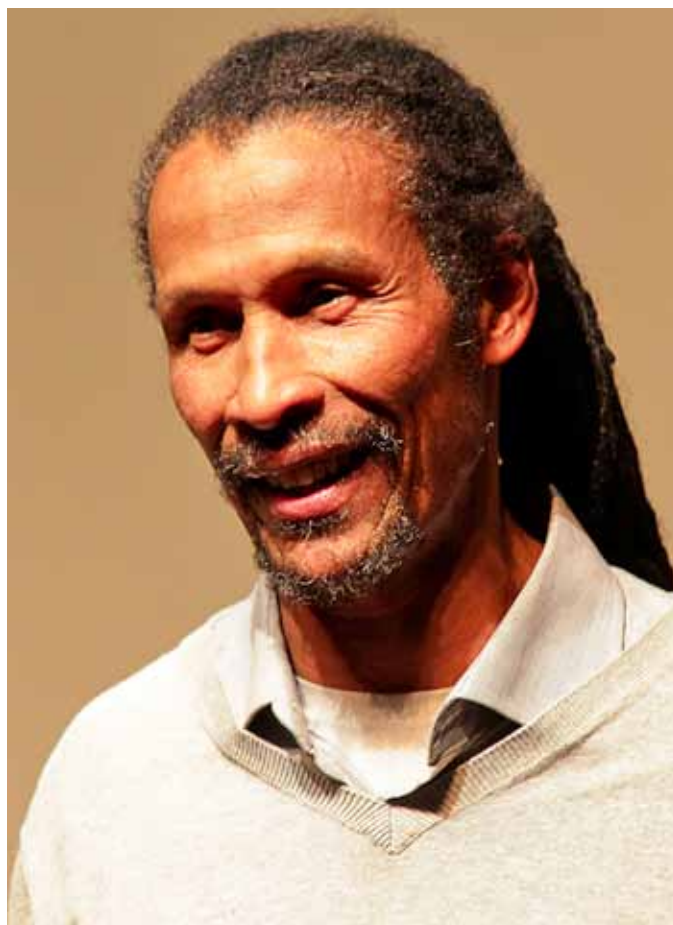
Hvordan tror dere teaterstykket vil bli mottatt av publikum?

– Det blir spennende å se og vi håper at de vil få en god opplevelse og snakke om det etterpå, svarer han.

Ikke blendahvitt

Hvor ser du deg selv og NBT om ti år?

– NBT har en utrolig viktig rolle å spille i samfunnet, og om jeg ikke er her om ti år må det fortsette å gi ungdommer et teater som er viktig i samfunnet. Det er min drøm at selv uten meg kan det være der for ungdommen, svarer han.

Kunstnerisk leder ved teaterstiftelsen Nordic Black Theatre Cliff Moustache.
Foto: Nasibu Mwanukuzi

På NBX er hvert kull med deltagere med i to år. Neste gruppe begynner i september 2017. Her får elevene opplæring av skuespillere og dansepedagoger i blant annet bevegelse, dans, stemmetrening, sang, scenekampteknikk, teaterteori og tekstskriving for scenebruk. I løpet av de to årene har NBX også undervisning med gjestelærere i fysisk teater, klovneteknikk og prosjektorganisering. Gruppen går også sammen og ser teaterforestillinger i forskjellige sjangre.

NBT's to-årige teaterutdanning Nordic Black Xpress bærer også preg av teaterets flerkulturelle fokus. Elevene har bakgrunn fra land over hele verden. Dette er ingen selvfølge, for bare noen år siden var ikke dette tilfellet. «Ved andre teaterskoler er majoriteten etnisk norsk

ungdom. NBX er en skole som tar imot dem med en annen bakgrunn, som spiller roller som har en viktig utvikling», sier Moustache. Han jobber mot at skolen om noen år også skal utvikle seg til en treårig Bachelor-grad.

Ønsker faglig tyngde

Hina Zaidi er en av elevene ved NBX som hadde spesielle grunner for å velge teaterskolen. Zaidi er i utgangspunktet utdannet barnevernspedagog og har

Elev ved Nordic Black Express, Hina Zaidi.

Foto: Gabriel Hart

jobbet blant annet som miljøterapeut, støttepedagog og saksbehandler i Barnevernet. «Jeg har selvtillit i det jeg driver med fordi jeg, i tillegg til erfaring, også har faglig utdanning i feltet.» Denne sikkerheten hun får av å ha faglig tyngde i det hun driver med, følte hun var en mangelvare i de seks årene hun jobbet som skuespiller. Dette tross i at hun blant annet er kjent både fra NRK-serien *TAXI* og filmen *Haram* av Ulrik Imtiaz Rølfen. «Jeg har alltid følt en manglende trygghet i å for eksempel kunne utvikle karakterer selv eller jobbe med manus. Dette kjente jeg spesielt på da jeg jobbet på Riksteatret.» sier hun.

Det faktum at hun hadde en bachelorgrad fra før, og at hun var 30, og ikke lenger 20, gjorde det lite fristende å sitte tre år til på skolebenken, uten noe særlig tid for deltidsjobb ved siden av. «Jeg hadde blitt litt for vant med å finne roen i regninger som måtte betales, lån som måtte betjenes og trygge rammer som måtte opprettholdes.» Det er her den to-årige teaterutdannelsen ved NBX, full av faglig tyngde, var midt i blinken. «Da passet en ni-til-fem skole som ga stipend til sine studenter perfekt for meg, sier hun.»

Hvordan ble du valgt ut til å være med i NBX?

– Da jeg søkte meg inn på NBX var jeg innom to auditionrunder med monolog, improvisasjonsøvelser, sang og prat. Hvorfor de valgte meg, er ikke godt å si. De så kanskje potensialet i meg og tenkte at jeg passet inn i den gruppa som de skulle sette sammen det året. Pluss at jeg er veldig flink til å snakke for meg selv, og klarer som oftest å oppnå det jeg bestemmer meg for, sier hun og ler.

Afrikansk høst

– Vi har denne høsten hatt fokus på afrikanske

forfattere og afrikansk dans og musikk. Vi har blant annet hatt workshop med Bright Wamwanduka i afrikansk dans og Sidiki Camara, som har introdusert oss for djembe-trommen. Vi skal avslutte dette semesteret med en spennende, morsom og herlig forestilling hvor vi skal prøve å integrere alt det vi har lært i høst.

Vi har også vært på studietur i Afrika, rettene sagt Rabat, hovedstaden i Marokko. Der samarbeidet vi med teaterhøyskolen Institut Supérieur d'Art Dramatique et d'Animation Culturelle (ISADAC). Vi deltok også på den årlige internasjonale teaterfestivalen Festival International Des Ecoles Supérieures d'Art Dramatique (FIESAD). Denne turen kommer også til å sette sitt preg på forestillingen vår, forteller hun.

Kreative prosjekter Hva er fremtidsplanene dine?

– Etter at jeg er ferdig på NBX håper jeg på å jobbe både med teater- og filmskuespill. Men av erfaring så vet jeg at det ikke er så lett å leve av dette alene.

Derfor kommer jeg mest sannsynlig til å balansere barnevernarbeid med prosjekter innenfor det kunstneriske, slik jeg har gjort de siste fem seks årene, forteller hun.

– I fremtiden håper jeg på å kunne jobbe med barn og ungdom på heltid, hvor vi sammen jobber med kreative prosjekter, avslutter hun. ☺

«Etter at jeg er ferdig på NBX håper jeg på å jobbe både med teater- og filmskuespill. Men av erfaring så vet jeg at det ikke er så lett å leve av dette alene.»

Manhood

Player, gangster, thug, voldelig, kriminell, kontrollerende, bråkmaker, arbeidsløs, svindler, løgner, unnasluntrer. Dette er kun få av de utallige negative betegnelsene som ofte assosieres med rollen som ung mann med afrikansk bakgrunn.

Baba Amani Olubanjo Buntu, som blant annet har mer enn 25-års erfaring innen ungdoms-, organisasjons- og lokalsamfunnsarbeid, i Norge og internasjonalt, belyser på nettsiden manhood.no. hvilke vanskeligheter unge menn med afrikanske røtter møter på i Norge. Her uttrykker han blant annet at «Det norske, hvite samfunnet påfører unge, svarte menn noen spesifikke belastninger knyttet til fordommer, diskriminering, marginalisering og rasisme.»

Dette negative bildet fører til at mange unge afrikanske menn opplever sin afrikanske bakgrunn som et hinder på veien mot framgang og suksess. Det er også slik at mange unge afrikanske menn ikke kjenner seg igjen i dette negative bildet, og spørsmålet om hva de selv kan gjøre med dette melder seg. Samora magasin har fått inn-syn i hvordan to unge menn av afrikansk bakgrunn har taklet de ulike utfordringene de møter, og hvordan de har tatt i bruk sine afrikanske røtter som et nyttig verktøy.

Forutbestemt lav måloppnåelse?

Joel Ramirez, en av de dyktige dansekunstnerne fra Tabanka Dance Ensemble, har opplevd at forventningene som stilles til ham som ung mann med afrikansk bakgrunn ikke har vært særlig høye. Hvordan gjorde han denne hindringen om til en utfordring?

JEANINNE MASIKA LUKUSA

SAMORA

Helt siden barneskolenivå har jeg opplevd å bli behandlet og snakket til som om jeg var mindre intelligent enn resten av barna i klassen, kun basert på min bakgrunn.»

Flere unge menn med afrikansk bakgrunn har gitt uttrykk for at de, i likhet med at Ramirez, stadig fikk høre at de behøvde tilrettelegging og mer hjelp, og at de ikke behøvde å trakte etter høyere måloppnåelse. «Å vokse opp med lærere som framviser en slik holdning fører til at mange ikke stiller noen forventninger til seg selv heller, fordi ingen andre forventer noe av deg» uttrykker han.

Dette var heldigvis ikke tilfellet med danseren. «Jeg tror faktisk at jeg har større forventninger til meg selv, enn noen andre har. Og det er rett og slett fordi jeg ikke liker å feile eller å ta feil.»

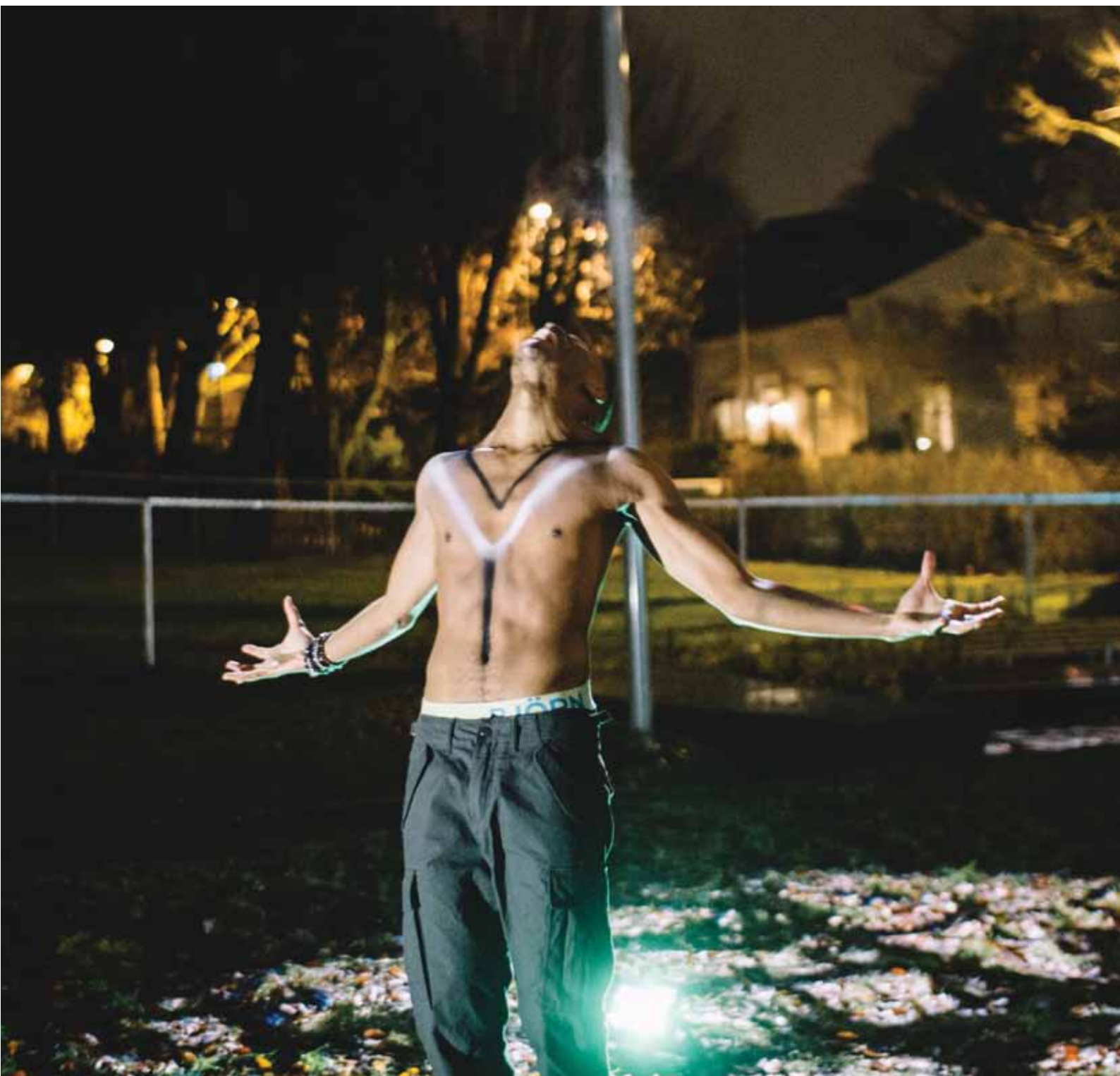
Du er dine venner

Et av disse riktige valgene var valg av omgangskrets, som Ramirez sier har vært avgjørende for å holde fokus;

«Vennene mine driver med det samme som jeg og de passer på at jeg alltid holder fokus og hele tiden forsøker å nå nye høyder». Dette er særlig viktig når en ikke er på sitt beste. Den vellykkede dansekunstneren legger ikke skjul på at han har dager da han føler seg motløs og nedbrutt. «Jeg har hele tiden ville lykkes, men jeg, som alle andre mennesker, har dager da jeg ikke føler at jeg kommer meg framover, og jeg går inn i en form for depresjon. Det er da du ser viktigheten av venner som pusher deg framover og hele tiden minner deg om at det er dette du vil drive med.»

Ramirez' familie har på sin side i slike perioder holdt igjen på applausen når gjelder til danserens framtidsplaner. «I de periodene det står litt stille på dansefronten får jeg høre fra familien at jeg burde ha fullført skolen, skaffet meg en 8-17 jobb, hvordan jeg ikke kan forvente å danse for alltid og spørsmål om hva jeg skal gjøre hvis jeg blir skadet, eller når jeg blir gammel.»

«Jeg vil ikke være statistikk. Jeg vil ikke være han mørke karen som ikke gjør noe positivt. Jeg vil være en svart suksesshistorie, som gjør det i en sjanger som ikke er så veldig synlig.»

Joel Ramirez fra Tabanka Dance Ensemble.

Foto: Safari Shabani

Danseren legger ikke skjul på at slike spørsmål og negative påstander til tider skuffer ham. «De er jo dine nærmeste, og en skulle gjerne ønske at de var mer støttende, særlig i de periodene hvor utviklingen kanskje er litt mindre tydelig. Jeg skulle gjerne ønsket at de heller oppmuntret meg og viste at de hadde troen på at det ville bli bedre igjen, istedenfor å benytte sjansen til å prøve å sette meg på andre spor» Trass i at han ikke har familiens støtte til enhver tid, lar han ikke dette stoppe ham fra å danse flere timer

om dagen. «Jeg vil bevise for dem at de tar feil når det gjelder mitt valg.»

Ikke et sort får

Også samfunnets forventninger, i form av negativ stigmatisering og stereotyper av unge afrikanske menn, har hatt en stor påvirkning på Joel Ramirez. «Jeg vil ikke være statistikk. Jeg vil ikke være han mørke karen som ikke gjør noe positivt. Jeg vil være en svart suksesshistorie, som gjør det i en sjanger

«Jeg føler på en måte at jeg egentlig er i feil felt for det formelt, med tanke på at dans ofte anses som feminint,

og menn i tights ikke akkurat er det mange forbinder med en ung, suksessfull afrikansk mann.»

som ikke er så veldig synlig.» Ikke bare vil han være med på å svare på samfunnets negative stigmatisering, den fremragende danseren ønsker også å bryte med stereotypene som finnes. «Man hører ofte om unge svarte sports-talenter, men jeg vil være med på å sette lys på og bevise at en ung afrikansk mann, på lik linje med andre, også kan bli anerkjent som en dyktig danser, maler, poet eller noe innen andre typer kunstuttrykk.»

Framtidsplanene er klare; Ramirez vil utvikle seg til å bli koreograf. «Jeg vil skape noe som kommer til å vare og er tidløst, noe som kommer til å huskes og danses og settes pris på, selv etter at jeg er død.»

Pulse: The ups and downs that keeps us alive

Joel Ramirez' afrikanske røtter, som stammer fra Tanzania og Den dominikanske republikk, har ikke hatt en direkte påvirkning på selve drømmen om å bli danser, men heller danse-stilen. «Jeg har blitt mer oppmerksom på at jeg er en afrikansk periodisk danser. Drømmen min er å lage noe tidløst, og det kommer til å bli innen afrikansk periodisk dans», en betegnelse som inneholder alt fra hiphop, til house og klassisk ballett.

Det faktum at han faktisk er en ung, afrikansk, mannlig danser fører også til utfordringer som andre dansere slipper. «Jeg kan stå og dreie på hofta mi tre ganger så fort som en hvilken som helst annen danser, og kommentaren jeg kommer til å høre er «åja, selvfølgelig, han kan jo dette her, han er sikkert født med den evnen, han er jo afrikaner. Hadde hele Tabanka derimot vært helt hvite i huden, og danset bare halvparten så bra som vi danser, hadde vi fått dobbelt så mye skryt, ros og oppmerksomhet.» Mangelen på anerkjennelse for det harde arbeidet som danserne fra Tabanka legger i hver eneste bevegelse og hvert eneste trinn er urettferdig, mener Ramirez.

I sommer var ensemblet igjen aktuelle med showet «Pulse: The ups and downs that keeps us alive» på et av Norges mest anerkjente scener, nemlig i Det norske Opera og Ballett. Dansekunstneren er overbevist om at han, i likhet med hvert eneste medlem

av Tabanka, på denne måten er med på å endre synet på svart kunst og kultur. «Vi har opptrådt på Operaen for tredje gang på tre år, noe som tyder på en ekstremt stor utvikling på veldig kort tid. Bare det alene er jo en bragd i seg selv.»

Men in (suits) and tights

Når det kommer til ham selv som enkeltperson er han mer beskjeden om hvorvidt han er med på å påvirke det synet samfunnet har på unge, afrikanske menn. «Jeg føler på en måte at jeg egentlig er i feil felt for det formelt, med tanke på at dans ofte anses som feminint, og menn i tights ikke akkurat er det mange forbinder med en ung, vellykket afrikansk mann. Samtidig føler jeg at jeg, ved å drive med dette på profesjonelt nivå, beviser at unge mannlige dansere, også med afrikansk bakgrunn, kan stå på scenen og uttrykke følelser gjennom dans, uten at de behøver å føle at deres manndom blir truet.» 🍆

Flere veier til Kongo

Roland Kongolo er en av de som vil redde verden, fortest mulig, og på flest mulig måter. Uansett om det innebærer å ta to utdannelser. I to forskjellige land. Samtidig.

Medisin- og ernæringsstudent Roland Kongolo.

I'm possible, not impossible

«Som ung afrikansk mann føler jeg at jeg har ansvaret for ikke bare min egen framtid, men også for alle som er rundt meg. Jeg jobber alltid med den tanken i bakhodet om at det jeg skal gjøre, skal kunne komme andre til gode.»

Denne ståpåviljen og studentens behov for å stadig søke etter mer kunnskap om det meste, er noe han har arvet fra sin far. «Han pleier alltid å si at fraser som 'jeg vet ikke', eller 'jeg klarer ikke' ikke skulle finnes i vårt vokabular. Fra veldig ung alder ble jeg alltid oppmuntret til å se etter svar og løsninger, gjerne på flere problemstillinger samtidig.» Det kan derfor sies at Roland allerede da ble rustet til å takle to forholdvis utfordrende studier, medisin og ernæringsfysiologi, i to forskjellige land og på samme tid.

Trass i at det er tydelig at han har arvet mye av sin fars tankegang, og latt dette påvirke ham i noen grad, gir han uttrykk for at denne type forventning ikke anses som press, men heller som en kilde til motivasjon. «Det faktum at jeg studerer medisin og ernæring, er et valg som gjør foreldrene mine stolte, samtidig handler dette personlige valget av studium om mer enn som så.»

Beste fra to verdener

Kongolo bodde i Den Demokratiske Republikken Kongo fram til han var 17 år, og det gjorde det mulig for ham å utvikle sterke bånd til hjemlandet. På den annen side har han også integrert de positive sidene ved det å være en del av det norske samfunn. «I Norge er det veldig mye fokus på at samfunnet skal hjelpe en framover, mens det i Kongo er slik at det er mer opp til deg selv om du skal bli til noe.»

Det å være oppvokst i både Norge og Kongo fører til at han har blitt påvirket av to ulike samfunn, men likevel vender tankene alltid hjem. «På grunn av mine sterke røtter stilte jeg et krav til hvilken framtid jeg skulle ha. Uansett hva jeg skulle velge skulle det være gagnlig her i Norge, men også i hjemlandet

mitt, Kongo». Dette var det som satte ham på sporet av medisinstudiene og ernæringsfysiologi.

Dr. Kongolo i Kongo

«I Kinshasa, hvor jeg har vokst opp, er ikke helsesystemet godt nok. Det er mange som dør av sykdommer som lett kan forebygges med økt kunnskap om helse og ernæring. Samtidig er kampen mellom det tradisjonelle og det moderne en kamp jeg, med utgangspunkt og innsyn i to samfunn som befinner seg på ulike utviklingsstadier, har gode forutsetninger for å ta del i.» Framtidsutsiktene om å en gang være en del av den store utviklingen som trengs i Kongo, både påvirker og motiverer ham til å gi de ofrene som er nødvendige for å lykkes som framtidig lege og ernæringsfysiolog.

På denne måten har det vist seg for Kongolo, i likhet med mange andre i samme situasjon, at det å vokse opp med bakgrunn fra to ulike samfunn har vært mer en fordel enn en ulempe. Istedenfor å fokusere på hvilket negativt bilde samfunnet knytter til det å være en ung, innvandret mann med afrikansk bakgrunn, har han aktivt valgt å bruke dette som en drivkraft. «Mine afrikanske røtter krever, sammen med min integrering i det norske samfunnet, av meg som samfunnsborger at jeg må ta aktivt del i utviklingen av det samfunnet jeg er en del av, enten det er det norske eller det kongolesiske.»

Samtidig legger ikke den hardtarbeidende studenten skjul på at det å være en ung, afrikansk mann i Norge ikke bare er fryd og gammen. «Jeg har merket at det forventes at jeg jobber nesten tre ganger så hardt for å bevise at jeg er kvalifisert til det samme som alle andre.» Dette, sammen med det faktum at arbeidsledigheten blant unge med afrikansk bak-

grunn er høyere enn hos andre samfunnsgrupper, kan for noen virke demotiverende. Noen kan til og med bruke dette som en slags unnskyldning for hvorfor en ikke engang trenger å forsøke, i frykt for at en, tross hardt arbeid, likevel ikke kommer til å lykkes. Kongolo var ikke av denne formening; «En skal ikke la samfunnet begrense deg.» mener han bestemt.

The man in the mirror

Forventingene som stilles til unge, afrikanske menn er som veldig mye annet stadig i forandring. Kongolo påstår at den unge afrikanske mannen selv utgjør en avgjørende del av denne prosessen. Han uttrykker at en ikke kan forvente at samfunnets holdninger til

den unge svarte mannen skal endre seg over natten, og at man heller ikke kan overse de forventningene som knyttes til den rollen en innehar.

Medisinstudenten mener likevel at en skal fokusere på seg selv. «Den viktigste faktoren for utvikling er de forventningene du stiller til deg selv. Det er disse forventningene som spiller en avgjørende

rolle, for det er disse som gir deg den kraften, motivasjonen og det motet som behøves for å nå ethvert mål.»

«Istedenfor å fokusere på hvilket negativt bilde samfunnet knytter til det å være en ung, innvandret mann med afrikansk bakgrunn, har han aktivt valgt å bruke dette som en drivkraft.»

Be the change

Media framviser ofte et skjevt bilde av unge menn med afrikansk bakgrunn. Enten stilles de i hypermaskuline roller, som muskelbunter, sportsstjerner, tøffe rappere, eller i rollen som samfunnets sorte får. Dette har gitt inntrykk av at framgang og positiv utvikling er vanskelig, nærmest umulig, for den unge mannen av afrikansk bakgrunn.

Joel Ramirez og Roland Kongolo er to av utallige eksempler på at unge menns utvikling ikke nødvendigvis defineres av verken samfunnets, venners, eller familiers forventninger. Du har i stor grad definisjonsmakt over din egen skjebne. Ved å justere forventningene du selv har til din rolle som ung mann med afrikansk bakgrunn, og ved å anse din afrikanske bakgrunn som et verktøy istedenfor en hindring, vil selv ikke himmelen være en grense.

Bringer nytt liv til Colombo

På Sri Lanka har interessen for elektronisk musikk vokst betydelig etter krigens slutt. Sunara er en av mange DJ-er som pensler dansegulvene med dyp minimal techno.

ENDRE DALEN

SAMORA

Foto: Lars Opstad

Sunara Jayamanne ble interessert i musikk gjennom glitchhop - en sjanger som blander hiphop med elektronisk musikk. Selv beskriver hun glitchhop som funky og chill. Venner som Geve oppmuntret henne til å bli DJ og viste henne hvordan man skulle bruke DJ-verktøy som Traktor. Vennskapet og DJ-interessen førte videre til en forbindelse med plate-labelen Jambutek.

Jambutek har som mål å reflektere den alternative musikkvirkeligheten på Sri Lanka og stiller seg kritisk til musikken som faller under den velkjente sjangeren EDM. Artistene som assosieres med Jambutek lager dyp undergrunns-house, -techno og -dub. Labelen har i det siste signert kontrakter med artister fra India og Maldivene.

– Det finnes kun en label som spesialiserer seg på elektronisk dansemusikk på Sri Lanka for tiden, og det er Jambutek. Den ble startet av min venn Asvajit Boyle. En annen DJ, Geve, er etter min mening en av de beste i Colombo, og han er også en artist og produsent tilknyttet Jambutek. Denne labelen favner over house, minimal techno, deep house og dub, sier Sunara til Samora.

Sunara er også en visuell kunstner, og denne virksomheten er noe hun regner som sin dagjobb. DJ-virksomheten har imidlertid ført til et utvidet synsfelt, og hun har de siste årene spilt DJ-sett i Karachi, Berlin, Calcutta, London, New Dehli, og på Jaeger nå i høst i forbindelse med Oslo World Music Festival. Hva skjer på klubbmusikk-scenen i Colombo for tiden, spør Samora.

– I de siste 8-10 årene har elektronisk dansemusikk vokst frem i Colombo. Det går mest i fester på

stranda i helgene, selv om klubbene er mer rettet mot kommersiell musikk. Nå er festene på vei ut av Colombo, og mot forstedene. Strandfestene dreier seg mer rundt progressiv techno, tech house og house, men jeg vil ikke si det egentlig er en undergrunn.

Finnes det noen viktige arrangementer i Sri Lanka du vil nevne, eller har du noen minne-verdige opplevelser du vil dele?

– Petta Interchange er en av de årlige arrangementene som har fått en spesiell plass i mitt hjerte. Det er arrangert av Goethe-instituttet og er en del av Border Movement som samhandler musikkscenene i Sør-Asia og Tyskland. Petta Interchange har bragt nytt liv til mange forlatte bygninger de siste årene. Alle mulige kunstnere, fra kunstmalere til interiørdesignere, har kommet sammen for å gjøre arrangementet til det det nå er. Det beste minnet mitt når det gjelder DJ-ing var i fjor, da vi arrangerte Petta Interchange på en forlatt kino. Arrangementer som dette har en stor musikalsk undergrunns-fanskare. Men Petta Interchange når også ut til massene og har blitt et stort navn de siste årene.

Hvordan har slutten på krigen hatt innvirkning på musikkscenen?

– Slutten på krigen har definitivt hatt betydning for underholdningsindustrien. Min far er sanger, og hadde det virkelig tøft under krigen. Ingen ville arrangere konserter eller andre tilstelninger fordi de var redde for at liv skulle gå tapt. Etter krigen har det vært en stor forandring for dem som var involvert i kunst og kulturlivet. Det føles som om folk har mer frihet til å gå ut og nyte utelivet. 🎧

For kul for kulturmilk

Greg Tate er legendarisk når det gjelder hiphopjournalistikk og -kritikk. Tro mot sjangeren som han er, omfatter hans nye karriereomfattende bok *Flyboy 2* mye mer enn hiphop. Hva sier Tates forfatterskap om de synlige og usynlige forbindelsene mellom rap, jazz, rock, litteratur, film og visuell kunst?

ENDRE DALEN

SAMORA

Greg Tate var ikke den første journalisten som skrev om hiphop, og langt i fra den første som publiserte bok om emnet. Derimot var han blant de første som brakte hiphopsjargong til journalistikken, og det med et helt personlig uttrykk. Eksempelvis med sin kritikk av David Toops *Rap Attack* – nettopp en av de første bøkene om hiphop – i bokessayet «Yo! Hermeneutics». I følge den britisk-ghanesiske, tidligere journalist og nå akademiker Kodwo Eshun, som har skrevet boka *More Brilliant Than The Sun*, var det artikler som denne som la grunnlaget for Mark Derys «Black To The Future». «Black to the Future» er intervjuer med science fiction-forfatter Samuel Delany, feminist og journalist Tricia Rose og vår mann Greg Tate, og dette tredelte intervjuet ga navn til og definerte konseptet afrofuturisme.

Da Flyboy in the Buttermilk – Essays on Contemporary America (en variasjon over Baldwins *A Fly in the Buttermilk*) kom i 1992, hadde Tate allerede publisert tekster i over ti år. Essayene i boka inkluderer kritikk av forfattere som Don DeLillo og William Gibson, musikere som Cecil Taylor og Bad Brains, og rappere som De La Soul og Ramm-El-Zee. Anmeldelsen av Michael Jacksons Bad, «I'm White!: What's Wrong With Michael Jackson» har bokstavelig talt gått inn i historiebøkene, nærmere bestemt i *The Faber Book of Pop*. I denne gullbarren av en bok valgte redaktørene Hanif Kureishi og Jon Savage ut tekster fra 1940-tallet til midten av 1990-tallet med utspring i fenomenet pop: Et resultat av massemedia – hvor tematikken omfatter alt fra hylende jenter til hysteri rundt diverse popmutasjoner.

Ventetiden er over

Oppfølgeren til *Flyboy* var etterlengtet, og i høst kom endelig *Flyboy 2 – The Greg Tate Reader*, som ikke bare fortsetter der forgjengeren slapp for tjuefire år siden, men også inkluderer noen få eldre tekster.

Greg Tate
«Flyboy 2 – The Greg Tate Reader»
Duke University Press 2016

Tate, som også er musiker, har publisert tekster i alt fra *Down Beat* til *Rolling Stone*, *Essence*, *The New York Times*, *Vibe*, og ikke minst *The Village Voice*, hvor han var ansatt som staff writer i nesten tjue år. I dag minner Facebook-postingene til Tate i lengde og omfang mer om essays, enn om kommentarer ment for sosiale medier. Noe som blir kjedsommelig i lengden. Derfor er det godt å se mangfoldet av journalistens forfatterskap de siste 30 årene på trykk og samlet.

«Hiphop-skriveriene bekrefter ytterligere at Tates mangefasetterte perspektiv er like hiphop som gumbo-stuing er fra New Orleans-området.»

Tate er av den typen (i likhet med for eksempel James Baldwin) som uten å blunke skriver «Black people», med stor forbokstav i samme setning som «white people», med liten forbokstav. Han gjør til og med et poeng ut av det. Mange vil sikkert kritisere ham for det, uansett så er poenget svartes erfaringer og evne til historiefortelling, som

han skriver i introen til *Flyboy 2*. Mye av filosofien hans kommer fra Amiri Barakas (LeRoi Jones') *Blues People* og *Black Music*, som han oppdaget i tenårene. Spesielt sistnevnte vendte ham i retning frijazz og førstnevnte i retning svart kulturell nasjonalisme.

Hiphop-DNA

Sammen med omtrent jevngamle Nelson George regnes ofte Tate som hiphop-journalistikkens gudfar.

Greg Tate, som også er musiker, har publisert tekster i alt fra *Down Beat* til *Rolling Stone*, *Essence*, *The New York Times*, *Vibe*, og ikke minst *The Village Voice*, hvor han var ansatt som staff writer i nesten tjue år.

Skjønt når du ser på innholdsfortegnelsen virker det som om under en tiendedel av artiklene handler om hiphop. Samtidig er hiphop en så sentral del av Tates DNA at han får det til å virke som om 1980-90-talls urbankultur flyter med enzymene til de for lengst avdøde blues, jazz, funk og rocke-musikerne som omtales. De få stedene hvor hovedfokus er hiphop, som i intervjuet med Ice Cube fra 1990, viser han rapperen som den komplekse personligheten han er. I likhet med musikken han er kjent for, gjenspeiler ikke bare Ice Cube virkeligheten, han representerer den også.

Det første kapittelet har fått navnet «The Black Male Show», og inneholder intervjuer og kritikk av kjente og ukjente mannlige personligheter fra svart amerikansk kulturliv. Men til tross for all den tid Tate har brukt på å løfte fram den svarte mannen, insisterer det neste kapittelet «She Laughing Mean and Impressive Too» på at han også er feminist. På samme måte som han skriver *Black* med stor forbokstav, skriver han gjerne også *Lesbian* og *Feminist*.

Fra Wu-Tang til John Cage

Hiphop-skriveriene bekrefter ytterligere at Tates

«Det er vanskelig å konkludere om det er fascinerende eller absurd at en av de sterkeste forbindelsene mellom Wu-Tang Clan og John Cage er en 2800 år gammel tekst.»

I et intervju med Ice Cube fra 1990, viser Greg Tate rapperen som den komplekse personligheten han er. Foto: Glen E. Friedman

Britisk-ghanesiske Kodwo Eshun er en av mange journalister og forfattere som er inspirert av Greg Tate.

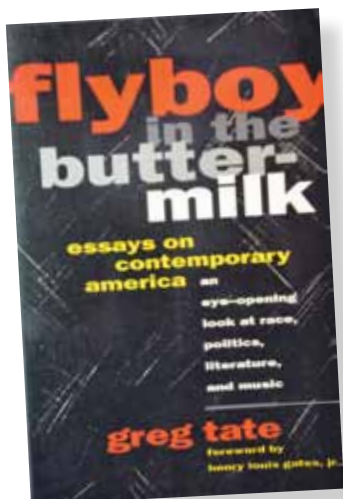
mangefasetterte perspektiv er like hiphop som gumbo-stuing er fra New Orleans-området. Hans anmeldelse av albumet *Wu-Tang Forever* kryss-refererer alt fra kung-fu til afroamerikansk action-film, og med hjelp fra den sedvanlige Tate-slang'en er det noen steder lett å blingse på om det du leser er sitat fra en av Wu-Tang-rapperne eller Tate selv.

Best er han likevel i sin analyse av Wu-Tangs absorberende kraft:

«As Darius James said of Pam Grier and blaxploitation, the Wu-Tang are their own genre in hip-hop. They have their own sound and their own themes. Like P-Funk, Public Enemy, Ishmael Reed, and Thomas Pynchon, the Wu aren't just a band but a context, a self-referencing encyclopedic narrative (...) Whatever the

Wu quotes, the Wu consumes and colonizes. You hip to John Woo or Kung fu? Step back, son – that's now the cultural property of the Wu»

Den neste artikkelen handler om avantgarde-komponisten John Cage. Den starter på samme side som artikkelen om *Wu-Tang Forever* slutter, og den virker nesten som en fortsettelse, om ikke et etterord. Artikkelen siterer den eldgamle kinesiske skriften

Greg Tate
«Flyboy in the Buttermilk
Essays on Contemporary America»
Fireside 1992

I Ching (*The Book of Changes*), via John Cages eksperimentelle litterære verk *Silence*. Noe som igjen får deg til å tenke på Wu-Tangs fascinasjon for kinesisk filosofi. Det er vanskelig å konkludere om det er fascinerende eller absurd at en av de sterkeste forbindelsene mellom Wu-Tang Clan og John Cage er en 2800 år gammel tekst. Tilfeldigvis døde Cage i 1992, den samme sommeren som Wu-Tang slo gjennom.

Apellerer til et bredt publikum

Analysene og fortolkningene av de virkelig ikoniske og titaniske skikkelsene i popkulturen gjør at *Flyboy 2* appellerer til et langt bredere

publikum enn den kommer til å nå ut til. Foruten Tate-favoritten George Clinton gjelder dette også Bob Dylan, tricksteren som etter sigende har etterlatt fotspor i yeti-størrelse i svart musikk; Joni Mitchell som han spøkefullt sier kun ble likt av svarte, og som er en sjanger i seg selv; Richard Pryor, som var like fysisk morsom som verbalt knivskarp og ikke minst humoristisk; John Coltrane, som beskrives som bauten som kaster skygger over nær sagt alle i moderne jazz; det misforståtte geniet Jimi Hendrix; den for Tate eksotiske Björk; og Spike Lee – som angivelig egentlig aldri har forstått seg på hiphop.

Et av de få stedene hvor Tate skuffer er når han prøver seg på poesi. Altså når han i verseform prøver

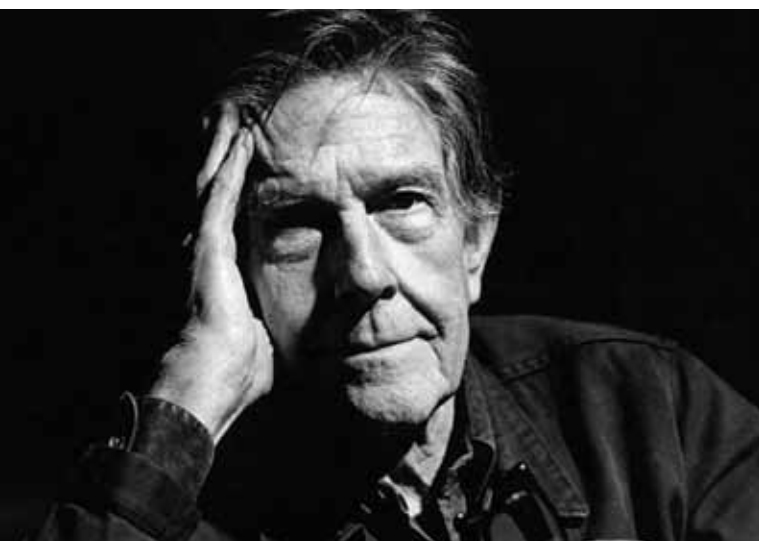
å definere hiphop i «What is Hip-Hop», som det også ble publisert et utdrag fra på Me'shell Ndegéocellos album *Plantation Lullabies* i 1994. Dette utdraget er riktig nok mer enn greit nok, og det fungerer også godt på Ndegéocellos omslag, der det symbolsk rekontekstualiserer soul for hiphop-generasjonen. Problemet består i at teksten totalt sett mangler det virkelig humoristiske glimtet i øyet vi er vant til i artiklene og essayene til Tate på de forutgående 240 sidene. I 2016 virker teksten datert og belærende, selv om den antikapitalistiske og antikoloniale idealismen fortsatt er relevant. Prøv heller William «Upski» Wimsatts definisjon av hiphop i avslutningen av hans *Bomb The Suburbs*, også fra 1994.

Til tross for alle de kanoniserte personlighetene som er inkludert i *Flyboy 2*, er det de underkjente og oversette som gjør boka til en perle. Mange av disse omtales sammen med kjente navn i det siste kapittelet; «Race, Sex, Politricks and Belle Lettres». En av de beste sakene fra dette kapittelet er bokessayet hvor Tate anmelder tre biografier om Richard Wright, Amiri Baraka og Frantz Fanon. Tre «sinte» svarte menn som Tate påpeker hadde nære allianser med både svarte og hvite genierklærte intellektuelle i sin tid.

«Analysene og fortolkningene av de virkelig ikoniske og titaniske skikkelsene i popkulturen gjør at *Flyboy 2* appellerer til et langt bredere publikum enn den kommer til å nå ut til.»

Hvis du vet lite om urban pop- og undergrunnskultur, er nok ikke *Flyboy 2* noe for deg. Om du ikke kjenner en brøkdel av referansene Tate snakker om, vil trolig teksten virke ugjennomtrengelig, og tilsynelatende altomfattende. Men hvis du derimot for eksempel er interessert i frijazz, rap, funk eller postkolonial og afro-amerikansk litteratur, kan det hende du blir med i fanklubben.

Flyboy 2 er årets anbefaling hvis brorparten av disse kunstuttrykkene betyr noe for deg. 9

I *Flyboy 2* deler artikler om avantgarde-komponisten John Cage spalteplass med intervjuer med rapgrupper og forfattere.

Wu-Tang er blant de ikoniske rapgruppene som omtales av Greg Tate.

mela Café

Mariboës gate 8, Oslo Tlf: 917 73 736 mela.no

V i e r g o d e p å m e z a h

Mezah er en rik mattradisjon man finner over hele Midtøsten og det østlige Middelhav. Her på Melacafe hentes inspirasjon fra så vel det palestinske, som det libanesiske, tyrkiske og syriske kjøkken.

La gjerne kokken sette sammen fem forskjellige mezah for deg – med eller uten kjøtt.

Mezah handler like mye om hva som serveres som om hvordan det serveres: En rekke småretter serveres for å deles av alle rundt bordet, den sosiale siden ved et måltid vektlegges.

Er dere to eller flere personer, anbefaler vi å la oss sette sammen en kombinasjon av ulike mezah.

Rettene baserer seg mye på grønnsaker, men det finnes også en rekke kjøttretter her, og pita-brød er selvsagt en viktig del av måltidet. Mezah kan spises som et måltid i seg selv, eller som en forrett før man går videre til grillretter eller varmretter.

MEZAH VEGETAR/VEGAN • 160,-

MEZAH MED KJØTT • 180,-

Har du lyst på mer enn mezah?

Flere varme retter står på menyen, med et godt utvalg drikke.

Du kan sette sammen din egen mezah til 40,- per rett.

Mandag – Torsdag kl. 11:00–01:00 (Kjøkken 11:00) **Fredag – Lørdag** kl. 11:00–03:00 (Kjøkken 02:00)

Søndag 14:00–24:00 (Kjøkken 11:00)

Fra filmen «Pakistan's Hidden Shame».

Film som uhørt medium og virkemiddel

«Den beste kunsten er skapt i et undertrykt miljø; i et miljø med konflikt og vanskeligheter», sier Riffat Masood, ambassadøren fra den Pakistanske ambassaden. Kan film som et medium være med på å skape en mer rettferdig samfunnsforandring?

MAHIRA KARIM

SAMORA

Norsk Pen, Film fra Sør og Plan Norge arrangerte 13. oktober en panelsamtale for å diskutere film som medium for sosial endring. Filmskaper Mohammed Ali Naqvi og reporter Emilie Beck var, sammen med visepresident for Plan Norge Elisabeth Eide og den pakistanske ambassadøren Riffat Masood, til stede for å diskutere visuell historiefortelling.

Mohammed Ali Naqvi, en anerkjent filmskaper fra Pakistan og er produsent av filmdokumentaren *Pakistan's Hidden Shame*, som handler om gatebarn i Pakistan som er ofre for voldtekt og overgrep. Emilie Beck er en reporter som reiste til Sørøst Asia med Aftenpostens nettprogram STUCK. I programmet belyses blant annet strukturell barneprostitusjon i Kambodsja og barnebruder i Bangladesh.

Kulturforståelse i historieformidling

Tekst og bilde er i dag blitt et medium som gjør at mennesker globalt nås med nye inntrykk daglig. Men hvor ofte gir disse inntrykkene gjennomslag i endring? Blant hovedtemaene i panelsamtalen var hvorvidt det er viktig at den som er tilstede har «korrekt etnisk bakgrunn» og har forståelse for kulturen som blir problematisert i historieformidlingen. Hvordan er disse faktorene med på å føre til rettferdig samfunnsforandring? Både Naqvi og Masood fremmer den oppfatning at det er vanskelig for en utenforstående å forstå et samfunnsproblem i et ukjent land når en mangler relevant kulturforståelse, og den relevante etniske bakgrunnen.

Ambassadøren forteller hvordan hun oppfatter at BBC feilformidler informasjon ved å presentere

How film can be a tool for social change

Visepresident Plan Norge Elisabeth Eide, reporter Emilie Beck, filmskaper Mohamed Naqvi og Pakistans ambassadør Riffat Masood. Foto: Mahira Karim

Pakistan på en måte som skaper fremmedfrykt, og hvordan dette videre ikke bidrar til en positiv samfunnsendring. Lokalbefolkningen og deres handlinger blir fremmedgjort av vestlige medier, dette ved å blant annet fremme narrativ som terror, politiske konflikter, tvangsekteskap og syreangrep.

Naqvi forteller om sine erfaringer med samarbeid med vestlige produsenter. Han forklarer hvordan han har måttet kjempe for å få frem representative narrativer. Videre deler han sin frustrasjon over hvordan vestlige medier fremstiller Pakistan som et land som ikke ønsker å snakke om tema som ære, og som fornektet konsepter som prostitusjon – noe som i noen tilfeller stemmer. Men han forteller også hvordan enkelte vestlige medier, som er viktige kanaler, står med rasistisk moral og fremstiller Pakistan fra et orientalistisk ståsted.

«Jeg har hatt diskusjoner hvor mine produsenter har ønsket å fremstille brudd på menneskerettigheter i Pakistan som et problem som bunner i at det er et muslimsk land. Dette er ren rasisme og definert utfra intellektuell uærlighet» sier Naqvi.

Både Naqvi og Masood er tydelige på at kulturforståelse er viktig i historieformidlingen. Nettopp fordi dette minsker risikoen for å eliminere viktige kulturelle trekk.

Mohammed Naqvi er overbevist om at en ved riktig bruk av film kan nå ut til samfunnet på en god og effektiv måte. Her vil en filmskaper som selv er en del av det samfunnet som blir beskrevet spille en viktig og avgjørende rolle. Han mener at strukturell barneprostitusjon, æresdrap, syreangrep, barnebrud-problematikk og andre former for undertrykkelse rettet mot befolkningen er noe som kan settes på dagsorden politisk nettopp gjennom film. Han gir et eksempel fra sin egen film som skapte stor positiv handlingsreaksjon fra politikerne Imran Khan i Nord-Pakistan.

«The politician and former cricket player Imran Khan, who's party was governing problems of the north after seeing my film, they instituted shelter homes for boys to get them out of the street».

Emilie med programmet STUCK understreker hvordan hun som utenforstående i land som Kambodsja og Bangladesh ikke nødvendigvis kan gjøre en direkte forskjell med sitt show. Samtidig forteller hun hvor viktig programmet er for at unge jenter, som henne selv, skal forstå hvordan verden er trygg – også utenfor Norges landegrenser. Likevel er hensikten med programmet å få unge i Norge til å tenke utenfor sin egen rosa boble og forstå alvor og på andre siden av jordkloden.

Kunstnere

Masood forteller også hvor viktig det er å sette pris på kunst og kunstnerens rolle som aktivister:

«Det er kunstnere som er mest sensitive av oss alle, de ser og de tolker, og oversetter historier med lidenskap og engasjement. Deres formidling er dramatisk og rørende og treffer oss alle. De utvikler seg til å bli endringsagenter.»

Mohammed Naqvi viser traileren fra sin dokumentar Pakistan's Hidden Shame, og Emilie Beck viser episoden om barnebruder i Bangladesh fra programmet STUCK. Når skjermen blir mørk taler stillheten i salen for alle publikummerne. Både dokumentaren og episoden etterlater seg et spor av sorg og urettferdighet.

Mohammed Naqvi er enig med Masood, og understreker kunstnerens ansvar og viktigheten av at kunstnere er aktivister. Han legger til at de som kunstnere kan bidra til at samfunnet utvikler seg i positiv retning. Visuell historiefortelling belyser gjemte, viktige og sterke historier, og treffer seerne på en unik måte.

«Vi i media kan i det minste forsterke uhørte stemmer, stemmene til de som blir urettferdig behandlet, og stemmene til de som kjemper imot urettferdigheten og samtidig inspirerer andre,» konkluderer Muhammed Naqvi. ③

Parallelle konsepter

200 album, 2 perspektiver

Både i Oslo og São Paulo sitter journalister og bloggere og publiserer bøker med identiske konsepter, om ulike typer musikk på egne forlag. I teori og praksis: Kunne det like gjerne vært omvendt, at en i Brasil skriver om Bollywood-musikk, og en i Norge skriver om brasiliansk psykedelia?

ENDRE DALEN

SAMORA

Det finnes etter hvert en del rikt illustrerte bøker som tar for seg popmusikk og er rettet mot platesamlere. Samtidig er det fortsatt mange musikksjangre i både fjerne og nærliggende områder som ikke har fått sin egen bok. Hva med en guide til psykedelia fra Tyrkia, eller molam og lukh tung fra Thailand, og hvorfor ikke afrofunk fra Vest-Afrika? Inspirert av bøker som *1001 Albums You Must Hear Before You Die* og tematiserte plateguider fra blant annet Soul Jazz, har Bento Araujo fra São Paulo og PC Hille fra Oslo helt tilfeldig skrevet hver sin bok om henholdsvis brasiliansk psykedelia og Bollywood-soundtracks.

Blogger med kritisk innstilling

PC Hille har siden 2006, med sin kritiske innstilling, allerede skrevet om mer enn 350 album med film-musikk, på bloggen Music From The Third Floor.

Forsterket av kommentarer og tilbakemeldinger fra leserne har det blitt et viktig forum for Bollywood-interesserte. Konseptet er enkelt; her kan

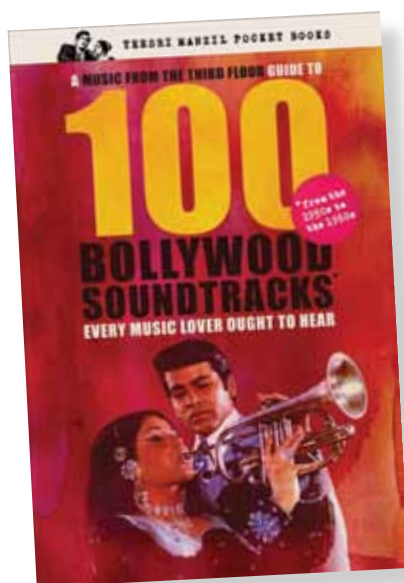

PC Hille med omslaget til Kalyanji Anandjis «Purab Aur Pachim» som betyr øst og vest. Foto: Anita Renée Seifert

man finne informasjon om og lytte til filmmusikk fra Bollywood. Slik sett ligner det måten man finner afrikansk musikk på bloggen Awesome Tapes From Africa.

PC's bok, *100 Bollywood Soundtracks Every Music Lover Ought To Hear*, ble publisert på et forlag som ble opprettet for anledningen. Bøker som lister opp musikk er naturligvis alltid kontroversielle, og fansens skuffelse blir ofte stor når de oppdager at deres favoritt ikke er med. PC er rask med å påpeke i innledningen at det er umulig for ham, som en outsider, å vurdere musikken på dens egne premisser.

100 Bollywood Soundtracks er en bok som mange flere enn de som er interessert i Bollywood og sørasiatisk musikk kan ha glede av. I boka refererer PC for eksempel til det eksperimentelle rockebandet Sun City Girls' cover av R.D. Burman, og Asha Bhosles

PC Hille
«100 Bollywood Soundtracks
Every Music Lover Ought To Hear»
Teesri Manzil Pocket Books 2015

R.D. Burman
Apna Desh
Odeon 1972

Laxmikant-Pyarelal
Jalte Badan
His Masters Voice 1973

«Duniya Men». Også hiphop-produsenten Dan The Automator, som lagde remix-albumet *Bombay The Hard Way*, basert på musikk av den briljante komponistduoen Kalyanji-Anandji, nevnes i forbindelse med soundtracket *Don*. Bollywood-musikken PC skriver om var et slags musikalsk fristed, der indisk musikk fusjonerte med hva det måtte være av musikkformer, som rock, disco, jazz, funk og r&b.

Inspirert av Cornershop

Det er ikke lenger uvanlig for vestlige å høre på Bollywood-musikk. Men hvordan blir en nordmann så oppslukt av kulørte og dramatiske Bollywood at han tar sparepengene og publiserer en bok om fenomenet på egenhånd, spør Samora:

– Det var en rekke tilfeldige hendelser som gjorde meg interessert. Blant annet låta «Brimful Of Asha» av Cornershop, hvor de ramser opp en del navn som for eksempel Asha Bhosle, som tittelen henviser til. Det jeg fram til da hadde forbundet med Bollywood, var damer med skingrende stemmer og ikke så veldig interessante sanger. Men her var det plutselig Bollywood-musikk som inneholdt mange elementer fra vestlig musikk som jeg kjente igjen, og det fascinerte veldig. Favorittmusikken min blander gjerne elementer som man vanligvis ikke setter i sammenheng med hverandre. Med en slik tilnærming blir man mer åpen for å sjekke ut nye ting. Den virkelige aha-opplevelsen tror jeg var på Blå, der det ble spilt en Bollywood-låt, hvor jeg bare måtte spørre DJ-en; hva i all verden er dette?

Hva skal til for at et album kommer på bloggen, og hvem skriver du egentlig for?

– Det eneste som skal til for at en anmeldelse skal komme på bloggen, er at jeg har albumet selv. Siden jeg etterhvert hadde mistet oversikt over Bollywood-skivene mine, bestemte jeg meg for å spille gjennom alle systematisk, og da kunne jeg jo like gjerne blogge om det. I bloggen

skriver jeg egentlig mest for meg selv. Det som overrasket meg til å begynne med, var alle kommentarene fra folk fra hele verden. Både fra vestlige, men også fra indiske miljøer i diasporaen som sier at dette minner dem om indisk kultur, og fra folk i India som sier at dette minner dem om barndommen.

Ærlig og oppriktig

Boka bærer preg av oppriktighet allerede fra forordet, der PC innrømmer at han egentlig ikke er så stor fan av filmene, selv om han elsker musikken. Det siste soundtracket som er inkludert i boka er fra 1988, så det forblir noe nostalgisk ved prosjektet.

– Jeg kan ikke språket, jeg kan veldig lite om den indiske musikkhistorien, jeg har ikke en gang vært i India. Referansegrunnlaget mitt er dermed veldig lite. Jeg har et snev av dårlig

«Dette er musikk som jeg har veldig stor respekt for, det er ikke noe jeg bare vurderer som fremmed, morsomt og kitsch.»

samvittighet fordi jeg på en måte tilegner meg noen andres kultur. Noe jeg absolutt ikke vil. Derfor synes jeg det er viktig å poengtere at jeg er en vestlig fyr som er vokst opp

med vestlig musikk, men som hører noe i Bollywood som virker veldig appellerende. Jeg benytter meg veldig mye av kunnskapen fra de mer kompetente blant dem som kommenterer. Mye av fakta-opplysningene i boka er basert på tilbakemeldingene på bloggen.

Hvordan kan man skrive om Bollywood som outsider, uten å bli eksotifiserende på en uheldig måte?

– Dette er musikk som jeg har veldig stor respekt for, det er ikke noe jeg bare vurderer som fremmed, morsomt og kitsch. Jeg tar musikken seriøst og tror og håper jeg behandler den med ærbødighet. Uten at det ligger så mye bevisst tenkning bak, så handler det om å finne en balanse mellom å yte respekt og samtidig akseptere at man hører dette med fremmede ører. Men definitivt med ørene til en fan!

O.P. Nayyar
Aar Paar
Odeon 1954

Bappi Lahiri
Disco Dancer
His Masters Voice 1982

R.D. Burman
Teesri Manzil
Odeon 1966

Kalyanji Anandji
Dharmatma
His Masters Voice 1975

Bento Araujo har skrevet for de to største brasilianske avisene O Estado de São Paulo og Folha de São Paulo, samt brasilianske Rolling Stone og en rekke andre magasiner. I 2003 stiftet han fanzinen poeira Zine. Her velger Bento det eneste albumet bandet Ave Sangria produserte.

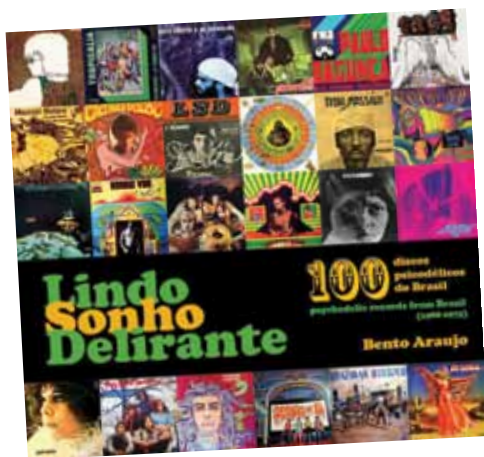
Pop is our passport

På den andre siden av Atlanterhavet, i São Paulo i Brasil, så journalist, resarcher og platesamler Bento Araujo et behov for boka *100 Psychedelic Records from Brazil*. Konseptet er helt likt PC Hilles i boka om Bollywood, men tar for seg fremveksten av psykedelia i Brasil mellom 1968 og 1975. Den vesentlige forskjellen ligger i deres forhold til musikken. Der PC er en outsider i forhold til den indiske kulturen, er Bento født og oppvokst i Brasil, og dermed en insider med innblikk i kultur og politikk. Da jeg snakket med PC om Bento fant jeg fort ut at PC hadde hjulpet til med å crowdfunde *100 Psychedelic Records from Brazil*. På tross av den kontinentale avstanden er det med andre ord mer som kobler de to forfatterne sammen enn som skiller dem.

Erfaren journalist

Bento er virkelig blant tungvektene når det kommer til kunnskap om brasiliansk psykedelia. Platesamlere, fra Los Angeles til Tokyo, ville trolig solgt sjela si for musikkbiblioteket til Bento. I 2003 stiftet han fanzinen poeira Zine, dedikert til musikk fra store deler av verden som ikke når frem i mainstream media. I tillegg har han skrevet for de to største brasilianske avisene O Estado de São Paulo og Folha de São Paulo, samt brasilianske Rolling Stone og en rekke andre magasiner. Samora har snakket med Bento om fenomenet brasiliansk psykedelia, som boka lister opp, plate for plate, i kronologisk rekkefølge fra 1968 til 1975. Vi spør forfatteren om hvilket album som fikk ham interessert?

– Det selvtitulerte Ronnie Von-albumet fra 1968 fikk meg interessert. Det bare ringte en bjelle i hodet mitt og jeg innså at Brasil også hadde en psykedelisk

Bento Araujo
Lindo Sonho Delirante:
«100 Psychedelic Records From Brazil»
poeira Press

Rogério Duprat
A Banda Tropicalista do Duprat
Philips 1969

Gal Costa
Gal
Philips 1969

musikkscene på 1960-70-tallet. Jeg ble hypnotisert av albumets dristige psykedeliske følelse.

Bento forteller oss at i Brasil betydde psykedelia artister som utvidet sin bevissthet i kunstens navn i en æra hvor blodig militær undertrykking og ekstreme sosiale fordommer var normen. Bevegelsen tropicalia, som vokste fram i 1968, omfattet mye mer enn musikk. En av de virkelig store tenkerne bak tropicalia, Rogério Duarte, var både grafisk designer, poet og mye annet. Vi spør Bento hvor viktig image var for brasiliansk psykedelia?

– Image er virkelig viktig, helt utenfor målestokk. Rogério Duarte var virkelig en maverick, en outsider av natur, som følte den blodige undertrykkingen på kroppen. Han og mange andre kunstnere, som Helio Oiticica, Antonio Peticov, Juarez var nærmest avgjørende for psykedelia i Brasil.

I dag blir tropicalia likt av så å si alle og enhver i Brasil
På 1960-tallet møtte tropicalia en voldsom motstand, både fra den politiske venstresiden, som ikke likte den utenlandske innflytelsen, og fra høyresiden, som satt ved makta og var redde for opprør. Bento forteller imidlertid at musikken i dag blir likt så å si av alle og enhver i Brasil.

Det selvtitulerte Ronnie Von-albumet fra 1968 fikk Bento Araujo interessert i brasiliansk psykedelia.

Tropicalistaene hadde forøvrig også sin inspirasjonskilde: Modernistene i Brasil på 1920-tallet, inkludert Oswald de Andrade, som skrev Manifesto Antropófago (Kannibal-manifestet).

– Renoveringen av vårt kunstneriske språk begynte på the Modern Art Week, en kunstfestival holdt på Muncipal-teateret i São Paulo i februar 1922, hvor en talentfull gruppering radikale og kontroversielle kunstnere omfavnet modernisme og frigjørende idéer. Resultatet var et begjær etter nasjonal identitet og et fritt uttrykk.

«Det bare ringte en bjelle i hodet mitt og jeg innså at Brasil også hadde en psykedelisk musikkscene på 1960-70-tallet.»

Opprinnelig promoterte den antropofagiske (kannibalistiske) bevegelsen, ledet av Oswald de Andrade, oppslukingen av utenlandsk kultur. Oswald

gjorde narr av «den brasilianske elitens tilbedelse av de utviklede landene, gjennom å kulturelt fortære teknikkene fra de utviklede landene og å omarbeide dem til eksport-produkter». Disse holdningene reflekterte tropicalista-ene som tok den brasilianske scenen med storm i 1968.

I hvilken grad tror du den psykedeliske revolusjonen i Brasil kunne hatt en større påvirkning internasjonalt, hvis det ikke var for fordommer mot land utenfor den vestlige engelskspråklige verden?

– Godt spørsmål! Ja, ordet er fordommer. Ikke bare fra den engelskspråklige verden, men også på innsiden av Brasil og Sør-Amerika. Den psykedeliske revolusjonen fikk ikke oppmerksomhet med den tidens undertrykking, og mange folk trodde at brasiliansk rock var en slags spøk, eller parodi på internasjonal rock. Senere forandret alt seg for godt, og kulten begynte. Kanskje en større påvirkning kunne skjedd, hvis noen artister hadde gjort akkurat det folk som David Byrne, Kurt Cobain, Sean Lennon og Björk gjorde senere: Spre ordet om Os Mutantes, Tom Zé og alle de andre. 🌀

Gilberto Gil
Philips 1968

Marconi Notaro
No Sub Reino Dos Metazoários
Rozenblit 1973

Lô Borges
EMI 1972

Hareton Salvagnini
Hareton + Meta
Ampli-Som 1971

Jeg er også fransk

I følge journalist Nicole Rafiki kan man måle temperaturen i fransk innvandringspolitikk gjennom rap og hiphop. Black M rapperen hun spesielt trekker fram som eksempel ble kjent for sin virale hit «Je suis Chez moi», som handler om kjærlighetsforhold på tvers av etnisitet – en svart manns forhold til det franske nasjonalsymbolet Marianne.

Rafiki påpeker at det i Frankrike historisk sett har vært vanskelig å ta opp problemer tilknyttet marginalisering og utenforskap.

«Fransk hiphop er en unik arena, der de som blir snakket om på de politiske arenaer kan snakke med veldig mange samtidig, om temaer knyttet til diskriminering, utenforskap og identitet.»

Nye navn får navnedag

Ti muslimske navn får navnedag i den norske almanakken. Et av disse navnene er Mohammad, skriver NRK.

En av faktorene som bestemmer hvorvidt et navn får ha egen navnedag er om det er over 450 navnebærere.

Utrop skriver at «til nå har verken Ali, Fatima eller Mohammad hatt egne navnedager, men det er det snart slutt på. Fra 2017 blir ti muslimske og arabiske navn innlemmet i kalenderen, noe som betyr at de får egne navnedager».

Gjesteredaktør for 10 undersøkelser, Warsan Ismail.

Undersøker migrasjon og mangfold

Transnational Arts Production (TrAP) har lansert publikasjonsserien 10 undersøkelser. Den første utgaven ble lansert i november og tar for seg migrantens rolle i samfunnet.

Den første utgaven har nettopp fått navnet Migranten og blant bidragsyterne finner vi filmskaper Deeyah

Khan, kunstner Fadlabi, tegneserie-skaper Josef Yohannes og forfatter Maria Navarro Skaranger. Skribent og medisinstudent Warsan Ismail er gjesteredaktør for publikasjonen.

Ordene «De er jo norsk?»

«Af fødsel ja! Men verdensborger af gemytt», som pryder omslaget er et sitat fra Henrik Ibsens *Peer Gynt*.

Warsan Ismail skriver i lederen at «Det norske nasjons-

byggingsprosjektet kom ikke innenfra. I samme periode som Henrik Ibsen, gjennom *Peer Gynt*, erklærte at han var en verdensborger, reiste norske kunstnere, forfattere og diktere ut i Europa for å absorbere tidsånden (...) I 2016 bor Punjab, Kabul, Khartoum, Asmara, Gaza, Mogadishu i dalen mellom de ensomme fjell i hjemlandet Norge. De ønsker med samme kraft og innlevelse å vise oss alt, men hvem er modig nok til å se?».

Facebook uten farger

Frem til nå har annonsører på Facebook kunnet rette reklame mot spesifikke etniske grupper. Etter beskyldninger om lovbrudd har Facebook nå begrenset denne muligheten melder NTB.

Det er kjent at man på Facebook kan definere nasjonalitet og interesser når man kjøper annonser.

Den uavhengige journalistiske stiftelsen ProPublica har avdekket praksis som stiftelsen mener bryter med loven, melder Reuters. Blant annet fant ProPublica at raseinndeling ble brukt i reklamer for boliger, jobber og kredittkort.

Bridget Jones' utlending

I den nye årboka til det nedlagte musikkmagasinet Eno Magasin kritiserer skribent Emilio Sanhueza kulturredaksjonene for å ikke rekruttere nok skribenter med bakgrunn fra andre land enn Norge.

– Ingen er tjent med å lese fem ulike artikler om Bob Dylans mest litterære tekster skrevet av journalister som ligner på hverandre, skriver Sanhueza i det 15 sider lange essayet med tittelen «Hud: Et eget mørkerom».

Essayet er noe man ellers ville kunne lese i magasinet du holder i hendene, snarere enn i Eno. Han ser en scene fra filmen *Bridget Jones Baby* i perspektiv av aktuelle kritiker-

roste album av søstrene Beyonce og Solange Knowles, egen hudfarge og det rasistiske drapet på Arve Beheim Karlsen i 1999. Skribenten understreker ellers viktigheten av å få flere med minoritetsbakgrunn inn i mainstream media, i et intervju med Morgenbladet:

– Det er veldig bra at slike initiativer (som sister-hood.com red.anm) finnes, men på den andre siden er det fordi man blir presset ut av mainstream-redaksjoner og mainstream kulturjournalistikk. Dette er stemmer som i en utopisk verden ikke bør poengtere hva de gjør, men anmelde film i God Morgen Norge eller skrive om musikk i Dagbladet.

Den 13. krigen

Willemien Sanders påstår i Ny Tid at «Folk blir ikke mindre rasistiske av at rasisme er forbudt». Bakgrunnen er Netflix-dokumentaren *13th* som tar for seg hvordan det amerikanske maktapparatet bygger på moderne slaveri.

«Det 13. grunnlovstillegget i den amerikanske grunnloven (1864) forbød slaveriet – «except as punishment for a crime». Det er det siste punktet Netflix-dokumentaren *13th* handler om: hvordan svarte borgere har blitt kriminalisert etter avskaffelsen av slaveriet for å brukes som arbeidskraft.»

I følge Sanders viser filmen, som begynner med avskaffelsen av slaveriet og slutter med Black Lives Matter-bevegelsen, en historie som er relevant i samtiden.

Antirasisme på 80-tallet: Same, same, but different

Dokumentaren om Antirasistisk Senter, *Regnbue i vinterlandskap*, vist ene og alene på norsk TV 8. januar 1987, er omsider tilgjengelig på NRKs nettsider.

I dokumentaren får seerne et innblikk i det som den gangen fortsatt var starten på den antirasistiske bevegelsen i Norge. Her blir man kjent med personligheter som har satt dype spor og skapt ringvirkninger i samfunns- såvel som kulturliv. Det hele lydsatt av synthmusikk, afropop og Bob Marley, og et visuelt bilde av 80-tallet hvor hockeysveis og bart er like selvfølgelig som afro og hanekeam.

Den gang leder av Antirasistisk Senter Khalid Salimi forteller om paradoksene ved innvandring og utvandring; Sunil Loona om hvorfor «innvandrerne» har kommet til Norge; Mari K. Linløkken om avslagene på søknadene til bøker som hun mistenker forteller ubehagelige sannheter; Turid Heiberg om institusjonell rasisme, Gro Nystuen om problemene med å betale regninger i dialog med Radio Immigrantens Alfredo Zamudio; Fakhra Salimi om vanskelighetene innvandrerkvinner står overfor, Cliff Moustache om deltakelse i kulturlivet, Hedewig Schjødt i samtale med Emrullah Gürsel om overgrep mot innvandrere, og krisehjelpen som Antirasistisk Senter fortsatt tilbyr, Nita Kapoor snakker om hvorfor man skal reagere mot negativt ladet omtale av innvandrere og flyktninger, og S. Ananthakrishnan og Dag Hotvedt om høyreekstremisme i distrikts-Norge.

Ikke mobb kameraten min-hender bæres og pakkes av ungdommer, mens Ingvald Solberg tar telefonen og vi får glimt av ungdommer som Ulrik Imtiaz Rolfsen, Khalid Hussein, Lotten Christiansen og Daud Mirza på teaterkurs. Det hele avsluttes med et etterord av forlagssjef Anders Heger, som forteller om rasismen og dens implikasjoner i det norske samfunnet.

Noen av de som har vært med på å bygge den antirasistiske bevegelsen i Norge siden 1970-tallet.

(Bak fra venstre) Emrullah Gürsel, Khalid Salimi, Turid Heiberg, Cliff Moustache, (midterste linje) Fakhra Salimi, Mari K. Linløkken, Sunil Loona og Alfredo Zamudio, (foran) Gro Nystuen og Nita Kapoor.

(Bak) Inger Aguilar, Bente Puntervold Bø, Mari K. Linløkken, Khalid Salimi, Turid Heiberg, Fakhra Salimi, S. Ananthakrishnan, Thomas Hylland Eriksen, (foran) Daud Mirza, Henrik Lunde, Nancy Sanchez, Emrullah Gürsel, Gro Nystuen og Sunil Loona.

Senere gikk mange av de vi møter i dette programmet videre til å bli forfattere, regissører, statssekretærer, forlagsansatte, og andre sentrale brikker i samfunnet. Andre som kom til senere, ble professorer og musikere, såvel som skuespillere og nyhetsankere.

Noen ble også direktører og ledere i institusjoner som NRK, Kulturrådet, Nansensenteret og Fredskorpset. Mela, Nordic Black Theatre, MiRA-senteret. Mangt og mye annet er et direkte resultat av dette miljøet. Samora, som under innspilling gikk under navnet SOS-magasinet, spiller også en sentral rolle, som den første institusjonen som ble stiftet i denne historien – Immigranten.

Dokumentaren *Regnbue i vinterlandskap* ble skapt av Lise Foss, som sammen med sitt team fulgte Antirasistisk Senter i flere måneder, før og under opptak.

Eksotifisering = fremmedgjøring

Felicia Noelle skriver på egen blogg at hun endelig tør si fra om hverdagsrasismen. Hun står opp mot at hun blir kalt eksotisk som sjekketriks, blir kalt «den vakreste svarte jenta noensinne», og at hun blir berømmet for at hun snakker så bra norsk til tross for at hun er født og oppvokst i Norge.

«Etter 25 år tør jeg endelig å si ifra. Jeg tør å lage grimaser når jeg for hundrede gang får spørsmål om jeg er født i Norge. Jeg tør å bli streng i det øyeblikket du vil ta på mitt «fascinerende» hår. Jeg tør endelig å være ærlig mot meg selv og innse at dette ikke skal være normalt.»

Konsserter

STORMZY ROCKEFELLER 26. JANUAR 2017

Stormzy ble historisk da låta «Shut Up» gikk inn på topp 20 i Storbritannia, som den første freestylelåta på denne lista.

London-rapperen har fått gode kritikker og Dagbladet skriver at han er «En live-ekspert med full kontroll over både scene og publikum».

MELASESSIONS: RICHARD BONA & MANDEKAN CUBANO MELAHUSET 7. APRIL 2017

Bassist og sanger Richard Bona presenterer med sin gruppe Mandekan Cubano det neste steget i den afrokubanske evolusjonens flere hundre års historie. Mandekan Cubano fortsetter i de samme sporene som Buena Vista Social Club og Irakere fra før har tråkket opp.

Konferanse

UTENFORSKAP I DET FLERKULTURELLE NORGE LÆRERNES HUS 6. MARS - 7. MARS 2017

Ny spennende konferanse i en serie om «Utenforskap».

Anerkjennelse er avgjørende for en god inkludering i samfunnet. Hva er radikaliserings og hvorfor oppstår dette fenomenet?

Foredrag

DE SKJULTE SUFIENE EN HEMMELIG HISTORIE OM ISLAM I VESTEN KJETTERSK KJELLER 25. JANUAR 2017

Dette er historien om islams esoteriske gren: Sufismen. I sekstitallets motkultur fikk eksotiske eksentrikere høy status, og sufismen ligger som en understrøm i det vestlige okkulte miljøet. Mark Sedgwick er professor i arabisk og islamstudier ved Universitetet i Aarhus. Nå er Sedgwick aktuell med en ny bok, *Western Sufism: From the Abbasids to the New Age*.

Utstillinger

LISA AISATO SKEDSMO KUNSTFORENING 14. - 29. JANUAR 2017

Lisa Aisato er nå aktuell med den kritikerroste billedboka *Snart sover du*, skrevet av søsteren Haddy Njie. Utstilling åpner 14. januar klokken 12:00 på Skedsmo kunstforening. På selve åpningen vil også Lisa ha en forestilling der hun forteller om sin oppvekst om hvorfor hun ble så glad i å tegne og om hvordan hun ble forfatter og illustratør. Det hele rikt illustrert av hennes egne tegninger.

WHOSE LIVES MATTER? MELAHUSET 5. DES 2016 - 27. JAN 2017

Ermias Ekube bruker en papirbåt og et egg som symboler for å beskrive den menneskelige tragedien som skjer på Hellas, Tyrkia og Italias bredder. Papirbåtenes skjørhet kan sammenliknes med de skjøre farkostene som frakter flyktningene over Middelhavet. Båtene er lastet med frykt, forfølgelse, intoleranse, død og krig, med sorg og søken etter frihet som konsekvens.

**“Here is a tree rooted in African soil,
nourished with waters from the rivers of Afrika.
Come and sit under its shade and become,
with us, the leaves of the same branch
and the branches of the same tree.”**

Robert Mangaliso Sobukwe
(1924-1978)

*Sørafrikansk frigjøringsikon og
Apartheid-motstander*

